

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Program'a pentru adunarea dateloru privitóre la limb'a romàna de B. P. Hasdeu. — Precuvéntare la Album alu bisericeii episcopesci dela Curtea de Argesiu. — Pericope scurte din opulu istoricu titlatu: Luptele Romàniloru în resbelulu din 1877—1878. (Continuare din Nr. 11—12 si fine). — Procesele verbali ale comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu, ținute în Sibiu la 29 Iulie, 2 Augustu si 16 Augustu st. n. 1887. — Program pentru adunarea generala a XXVI-a a asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu, care se va tinea in 28 Augustu n. a. c. si dilele urmatóre in Sibiu. — Program'a adunarei generale. — Raportulu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romàna si cultur'a poporului romànu despre activitatea sa in decursulu anului 1886. — Ratiociniulu despre averea Asociatiunei transilvane pe periodulu dela 1 Ianuarie pàna la 31 Decembre 1886 si proiectulu de bugetu pe anulu 1888. — Consemnarea despre stipendiati si ajutorati. — Conspectu despre membrii noi. — Consemnarea despre membrii repausati. — Conspectulu càrtiloru intrate la biblioteca. — Bibliografia. — Diverse. — Scól'a superióra de fetitie din Sibiu (colecte).

Programa pentru adunarea dateloru privitóre la limb'a romàna de B. P. Hasdeu.

Acea programa sau daca mai voiti, Cestionariu formulatu de càtra auctorulu seu in 206 de intrebari cu rara agerime de minte, are de scopu a petrunde la tóte tesaurele limbei nóstre, care in scurtulu periodu cam de optuieci de ani, de când parintii nostrii incepusera a ne cultiva limb'a si a'i aduna materialulu ei in vocabularie, éra formele in gramatice, inca totu au mai remasu ascunse de ochii sufletesci ai literatiloru nostrii. Cu alte cuvante: Avemu trebuintia neaparata se adunamu cu totii materialu pentru realizarea excelentelui planu alu unei càrti in adevéru nationale, care apare sub titlu *Etymologicum magnam Romaniae*.

Ratiunea acestui opu maretiu este invederata. Cu propagarea cunoscintieloru, cu inmultirea instituteloru scolastice si a numeróseloru institutiuni in statu, in municipii, in comune, se simte pe anu ce merge totu mai multu necesitatea de a ne inavutí limb'a nóstra nationala pentru toti ómenii din tierile, in care ei se numescu romàni, se simtu cá atari, sunt si voiescu se remàna romàni. Cá si alte câteva limbi, asia si a nóstra apucase prea tare pe calea de a se inprumuta de ici de colo. Imprumutarea in sinesi nu ar merita nici o inputare in tóte acelea casuri, unde ori càtu vomu cauta, nu aflam in limb'a poporului romanescu termini corespundietori la ideile si conceptele necunoscute pàna acum, pe care voimu se ni le càstigamu, cá si acelea se devina proprietate a natiunei nóstre, precum sunt ele proprietate a celorlalte natiuni fórté inaintate.

Dara de unde scimu noi ce avemu se inprumutamu, de ex. din limb'a latina atàtu cea classica càtu si cea

din evulu mediu sau din limbile neolatine, pre càtu timpu nu amu apucatu a ne aduna la unu locu tóta avutí'a limbei nóstre cu provincialisme cu totu, din gurile tuturoru romàniloru de prin tóte tierile locuite de ei? Betranii nostrii cu mijlócele loru fórté subtíri, cum amu dice, mijlóce de sechastrii, de eremiti, au adunatu càtu au pututu in cursulu vietiei loru, fiacare mai multu din provinci'a in care au traitu si au suferitu; au remasu inse tesaure immense ascunse de inaintea loru chiaru si pentru doue vietii de ómeni. Acelea tesaure se aduna acum in dilele nóstre. Pe acelea le cauta, dupa acelea intréba dn. Hasdeu in 206 moduri de trei ani in cóce.

Cestionariulu seu s'a tiparitu inainte cu trei ani in câteva mii de exemplarie, din care s'au trimisu in tóte tierile locuite de romàni cu rugare, cá acestu studiu innocentu sè se impartia la literati si la alti carturari. S'au trimisu din ele si in Ardealu preste una miie. Nu scimu inse cum s'a intemplat, cà din acelea abia s'a vediatu pe alocurea câte unu exemplariu. Intr'aceea din regiunile in care acestu cestionariu au ajunsu, precum de ex. in comitatulu Carasiu-Severinu si in comit. Sibiului, in cursu de unu anu redactiunea dictionariului a si primitu o suma de respunsuri si alte informatiuni de ne spusa valóre, din care au si intratu mai multe in cei patru fasciclii, adeca in tomulu I alu Dictionariului etimologicu, éra lectur'a loru provóca mirarea si bucuri'a tuturoru barbatiloru competenti in materia.

Acestu dictionariu inse va coprinde circa 10 tomuri de câte 40 de cóle inpartite in câte 10 cóle tiparite, si va costa fiacare tomu câte 12 lei noi.

Pentrucá redactiunea se póta lucra necurmatu, are trebuintia, precum se intielege, de materialulu intregu adunatu din tóta Romànimea, ori càtu ar fi acela de bogatu si vastu. Si óre la romàni locuitori in Tran-

silvani'a si in partile Ungariei se nu se afle tesaure fôrte pretioase, dara pâna acuma necunoscute ale limbei nôstre? Se cetimu cestionariulu si elu ne dă respunsu curatu, éra unii docenti dela scólele granitiarie l'au datu in fapta si fôrte frumosu prin operatele loru.

Subscri'sa redactiune a cerutu din cestionariu 215 exemplarie câte mai remasesera si le-a impartitu pâna unde au ajunsu acelea. Se simte inse necesitatea de a se retipari acelasi operatu intregu si in acésta fôia, a carei redactiune este obligata prin statutele asociatiunei a conlucra dupa puteri la cultivarea limbei si a literaturii române, fâra de care adevérat'a cultura pentru romani ar fi si ar remânea o planta exotica cá si scarii muscalesci, sau cá alte plante noduróse si ghimpóse transplantate din Asi'a septentrionala in parcuri domnesci, cá curiositati ale naturei.

Pentru comoditatea aceluor dñi literati cunoscatori de viati'a poporului nostru, caroru inse le vine preste mâna a corespunde de a dreptulu cu redactiunea dictionariului etimologicu sau cu delegatiunea academiiei române, subscrisul a luatú asupra'si ingrijirea de a primi aici la Sibiiu tóte operatele câte s'aru pregati pâna in Decembre a. c. sau celu multu pâna in Februaru 1888 si ale inainta pe spesele sale la destinatiunea loru.

Georgie Baritiu.

Textulu programei dlui Hasdeu este acesta:

„Deschidendu sesiunea generala a Academiiei Române din 1884, M. S. Regele a rostitú urmatórele cuvinte:

„Avèndu onorulu de a fi membri ai acestei adunari, Regina si Eu, venimu totdeauna cu bucurie in mijloculu D-vóstra, spre a asculta discutiile sciintifice, pe cari le urmarimu cu unu interesu neincetatu. Si cum póte se fie altu-felu, cându lucrarile de capetenie ale Academiiei sunt istori'a si limb'a, temeliele existèntiei nôstre nationale? Tiér'a datoresce astadi Academiiei unu siru de documente istorice, ascunse pâna acum, si cari au fostu scóse din intunericu prin ostenele neobosite ale membriloru ei, respândindu astufeliu o noua lumina asupra trecutulu némului românescu. Nu mai puçinu inse trebuie se ne ocupamu si de viitoriu... de limb'a nôstra, care s'a pastratu neatinsa in câmpiile roditóre ale Dunarei, in plaiurile maretie ale Carpatiloru, aceste tinuturi încântatóre, descrise cu maestria si in o limba asia de curata de poetulu nostru populariu V. Alecsandri. Ce sarcina mai dulce póte avea Academi'a decâtu a lua sub paz'a sa acésta limba veche, pe care poporulu o întielege si iubesc? Manñinemu dara aceste frumóse expresiuni intrebuintiate de strabuni, si nu ne tememu de cuvinte cari au capetatu de vécuri împamentenirea.

„Superflua non nocent“.

„Ce limba are noroculu de a dispune de patru cuvinte pentru o însusire, care trebuie se fie mândri'a fie-carui poporu, care trebuie se fie scrisa pe stégulu fie-carei armate: voinicia, vitejia, bravura, eroismu? Se

„ne ferimu inse de o imbelsiugare de expresiuni moderne, care, ne punèndu o stavila la timpu, va instraina poporulu limb'a sa.

„Amu fost indemnatu a rosti aceste câte-va cuvinte prin dragostea care amu pentru frumós'a si bogat'a limba romana, si fiindu incredintiatu ca dorinti'a mea — indrasnescu a dice si a Academiiei — nu re-mane unu *pium desiderium*.

„Supunu dara la chibzuial'a D-vóstre, daca nu ar fi folositoriu de a face unu felu de *Etymologicum magnum Romaniae*, conținèndu tóte cuvintele vechi, cari almintrelea voru fi perdute pentru generatiunile viitóre.

„Verba volant, scripta manent“.

„Spre a sprijini acésta întreprindere, pentru care patru, cinci, siese ani voru fi trebuinciosi, punu in fia-care anu modest'a suma de siese mii lei la dispositi'a Academiiei.

„Intr'adeveru, lucrarea acésta este fôrte intinsa, póte chiaru nemarginita; se ne amintimu inse cuvintele lui Horatiu: *Est modus in rebus, sunt certi denique fines*, si sum convinsu ca oper'a Academiiei, care-si va ridica sie-si unu monumentu neperitoriu, va fi înconronata de o isbânda fericita“.

Chibzuindu asupra dotatiunii Maiestatii Sale, Academi'a Româna a binevoitu a'mi incredintia mie indeplinirea Augustei dorintie si a primi totodata urmatorulu prospectu, pe care me crediusemu datoru a i'lu supune spre aprobare:

„Lucrarea, care se va executa din dotatiunea M. S. Regelui, nu va avea in vedere anume limb'a româna literara de astadi, ci mai alesu limb'a cea veche si graiulu actualu alu poporulu cu divergintiele sale dialectale.

Pentru limb'a cea veche voru servi ca fântâne:

1. Texturile vechi romane tiparite si manuscrite;
2. Cuvinte sau locutiuni române de prin vechile documente scrise slavonesce sau in alta limba straina;
3. Actele vechi publicate sau inedite scrise romanesce;
4. Vechile dictionare si glosare române manuscrite.

„Pentru graiulu actualu alu poporulu cu divergintiele sale dialectale voru servi ca fântâne:

1. Scriitorii moderni fôrte populari, precum Alexandri, Costachi Negruzzi, Anton Pann etc. si unii scriitori de pe la inceputulu secolului;
2. Dictionarele si vocabularele române mai alesu acelea din prim'a jumetate a secolului, dar tóte cernute prin excluderea neologismeloru;
3. Poesiile poporane, basmele, dicatórele, locutiunile proverbiale etc. publicate sau inedite;
4. Archaisme si provincialisme adunate dea dreptulu din gur'a poporulu, intru câtu graiulu viu conserva pâna astadi elemente disparute din limb'a literara;
5. Terminologi'a tehnica vulgara din istori'a naturala si din viati'a industriala.

„Pentru inavutirea ultimeloru doue rubrice, a patra si a cincea, se voru consultá invetiatorii satesci, preoti

si alte persoane de prin sate din toate provinciile locuite de Romani, carora li se va adresa un chestionar ad-hoc, tiparitu intr'unu mare numeru de exemplare sub titlu de: Dotatiunea Carolu I. Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba romana. Raspunsurile la acestu chestionar, dupa ce voru fi utilizate, se voru depune in originalu in archiv'a Academiei.

„Stabilita pe aceste baze, lucrarea va da dupa putinta pentru fiecare cuvintu, pe langa traducerea sensului generalu in limba latina sau in cea franceza, urmatoarele rubrice:

a) Form'a cea mai raspandita si formele dialectale vechi si noue;

b) Diferitele acceptiuni cu citarea exemplorului din fantanele indicate mai susu;

c) Filiatiunile istorico-etimologice.

„Spre a fi inlesnitu in sarcina curatu materiala, autorulu, avendu o neaparata trebuinta de celu puçinu trei tineri cari se lucrede sub directiunea sa, primindu o modesta retributiune, guvernulu va fi rugatu din partea Academiei Romane se ia cu acestu scopu o mesura ce va crede de cuviinta.

„Oper'a intr'ega urmandu a fi terminata in intervalu de 6 ani, in fia-care anu autorulu va prezenta Academiei o parte din lucrare, insoçita de unu raportu despre mersulu ei ulterioru. Tiparirea definitiva se va putea incepe in sesiunea generala din anulu 1885, dupa ce Academia va fi luatu cunoscintia de unu specimen alu operei.“

Grabindume acumu, cu o ora inainte, a da la lumina Chestionarulu, despre care vorbesce prospectulu, imi permitu a atrage atentiunea corespondentilor mei asupra urmatoarelor puncturi:

1°. A nu raspunde la toate chestiunile, ci numai la acelea, in privinta carora corespondentulu e in deplina cunoscintia de cauza;

2°. A areta totdeauna cu precisiune localitatea in care se intrebuinteada cuvintulu;

3°. A insoti fia-care vorba de cateva frase in cari ea figureada, pentru a se putea intelege astu-felu mai bine sensulu cuvintulu sau deosebitele lui sensuri in gur'a poporului;

4°. A transcrie vorbele si frazele catu se pote mai foneticu, adeca intocmai asia cum le rostesc poporulu;

5°. Raspunsurile se se adresadie: D-lui B. P. Hasdeu la Bucuresti.

1. In ce cuvinte anume poporulu de acolo rostesc curatu pe *a* celu neaccentatu, fara a'lu trece in *ă*, buna ora *malatu* iar' nu *mălatu* si altele?

2. In ce se cuprinde pe acolo, in chipulu de a rosti alu poporului, deosebirea intre sonorile *ă* (z) si *î* sau *â* (x)?

3. Cari sunt cuvintele unde se aude mai bine sonulu (x)?

4. Se dice ore: *sară, fată, masă*, etc., ori *sără, fătă, măsă*, și altele?

5. Sunt ore cuvinte, in cari poporulu rostesc curatu pe *o* celu neaccentatu, fara a'lu trece in *u*, buna ora *dormimă* pentru *durmimă*, *Română* pentru *Rumână* etc.?

6. Se dice ore *umblu* ori *înblu*? *ungătu* ori *înghătu*? sau cum altu-felu se dice?

7. Sunt ore cuvinte, in cari *ni* nu s'a muiatu in *î*, precum *intântu* pentru *intâtu*, *cuntă* pentru *cutu*, **strântu* pentru *strătu*, *călcântu* pentru *călcătu* etc.?

8. Sunt ore cuvinte, in cari *li* nu s'a muiatu in *i* precum *talătu* pentru *taiu*, *puliătu* pentru *puătu*, *liepure* pentru *iepure*, *ureclie* pentru *urechie* si altele?

9. Se aude ore pe acolo in chipulu de a rosti alu poporului vocale lungi, adeca *a* lungitu ca *aa*, *o* ca *oo*, etc.?

10. Se întempla ore, ca poporul sa rostescă intregu pe *u* dela sfarsitul unui cuvintu fara articolu, precum *omu* in locu de *om*, sau la verburi *facu* in locu de *facă* etc.?

11. Nu cumva se rostesc câte o data intregu *i* dela sfarsitul cuvintulu, buna-ora *omeni* pentru *omeni*, *faci* pentru *faci* etc.?

12. Se dice ore *cuvente, mente, mormente, vene, mene*, etc. in locu de *cuvinte, minte, morminte, vine, mine*?

13. Diftongulu *oa* se rostesc elu curatu, adeca asia că se se audia de o potriava *o* si *a*, ori se aude mai multu numai una din ele și care anume?

14. Diftongulu *ea* se rostesc elu asia că se se audia bine *e* si *a*, ori se aude mai multu că *ia*?

15. Sunt ore cuvinte, in cari poporulu rostesc *é* sau *ea* acolo unde limba noastră literara de astadi pune pe simplulu *e*, de ex. *plăcere* pentru *plăcere*, *lege* pentru *lege*, *mărge* pentru *merge* etc.?

16. Sunt ore cuvinte, in cari se rostesc simplulu *e* acolo unde limba noastră literara de astadi pune pe *é*, de ex. *șese* pentru *șése*, *vre* (voesce) pentru *vrea*, si altele?

17. Ce alte particularitati, straine limbei noastre literare de astadi, se observa in privinta vocalelor in graiulu poporului de acolo?

18. Poporulu de acolo cunoste elu numai sonulu *z*? ori ca deosebesce pe *z* de *dz*?

19. *Z* in *Dumnezeu* se rostesc elu tot asia că *z* in *praznicu*, ori altu-felu cumva?

20. Cari sunt anume cuvinte, unde se aude *dz* in locu de *z*?

21. Poporulu de acolo rostesc elu ore pe *r* in doue feluri, deosebindu adeca pe un *r* virtosu, ceva ca *rr*, de unu *r* môle?

22. In cari cuvinte anume se aude *rr*?

23. Poporulu de acolo preface elu ore pe *f* in *h*, de exemplu *hie* pentru *fie*, *hier* pentru *fier*, *hierbe* pentru *fierbe* etc.?

24. Sunt ore cuvinte, in cari *fie* sau *fi* nu se preface nici odata in *hie* sau *hi*?

25. Sonurile *fie* sau *fi* nu se rostescu óre cá *ş* sau chiar cá *ci*, buna óra *şeru* sau *ceru* pentru *fieru*?

26. In ce cuvinte preface poporul de acolo pe *v* in *h*, de exemplu *hulpe* pentru *vulpe*, *râhnire* pentru *râvnire* etc.?

27. Sciti óre cuvinte, in cari *h* se preface in *v*?

28. Poporul de acolo nu rostescce elu óre de o potriya, fara a simti deosebirea de sonuri, *fie* si *hie* sau *vulpe* si *hulpe*?

29. In ce cuvinte poporul preface pe *v* in *g*, de exemplu *ghiu* in locu de *viu*, *ghie* pentru *vie* etc.?

30. Nu se rostescce óre *jiu* sau chiaru *giu* pentru *viu*, si altele de asemenea?

31. Unu *v* la inceputulu cuvintului nu pere elu óre câte o data, rostindu-se buna óra *in* in locu de *vinu*?

32. In cuvintele *stéua*, *đina*, *réua* etc. nu se aude óre *va* pentru *ua*, adeca *stéva*, *điva* si altele?

33. Deosebesce óre bine poporul de acolo pe *j* (* de *gi* *y*, ori ca le pune pe una in locu de *alta*, dicéndu de exemplu *giuru* pentru *juru* sau *jinere* pentru *ginere*?

34. Poporul de acolo rostescce elu óre pe *bi* ca *ghi*, de pilda *ghine* pentru *bine*, *cerghi* pentru *cerbi*, *corghi* pentru *corbi* etc.?

35. Poporul de acolo rostescce pe *pi* cá *ki*, de exemplu *kiept* in locu de *pieptu*, *kicior* in locu de *picioru*, si altele?

36. Nu cumva se rostescce chiar *cept* sau *cicior* in loc de *pieptu* si *picioru*?

37. Cum se rostescce pluralulu dela *lupu* si dela *popă*, adeca: *lupi*, *luki*, *lupki*, *lupci* sau cum altu-felu?

38. *Mie* si *mielu* cum óre se rostescce, adeca: *nie*, *nielu*, ori *mnie*, *mnielu*, sau cum altufelu?

39. Poporul de acolo rostescce elu in acelasi chipu *mie* (1000) si *mie* (pentru mine) in frasa: „mi-a dat mie o mie de lei“?

40. In ce cuvinte poporul de acolo preface pe *n* intre vocale in *r*, buna óra *pîră* in locu de *pînä* si altele?

41. In ce cuvinte poporul de acolo preface pe *r* in *n*, buna óra *fănină* pentru *fărină* etc.?

42. Poporul de acolo nu amesteca óre pe *j* cu *ş*, intrebuintiändu pe una in locu de *alta*?

43. Nu amesteca pe *s* cu *z*?

44. Nu amesteca óre pe *ci* cu *gi*?

45. Cari sunt exemple de tóte aceste schimbări de consóne in gura poporului, si de alte schimbări de aceiasi fire ce se mai observa pe acolo?

46. Rostescce poporul pe acolo *fluerariu* ori *flue-rar*; *măncătoriu* ori *măncător*, *ajutoriu* ori *ajutor*, *cuptoriu* ori *cuptor*, si alte vorbe de acestu felu?

47. Are poporul pe acolo obiceiulu de a dice: l'amu vediutu-*lu*, te-au bătutu-*te*, i-amu datu-*i*, ne-amu întălnitu-*ne*, le-au aratatu-*le*, — cu pronumele repetitu? ori dice numai; l'amu vėđutü, i-am datü, ne-amu întălnitü etc.?

48. Are poporul pe acolo obiceiulu de a dice: ómenii *merge*, copii *dórmé*, muierile *tace*, in locu de: ómenii *mergü*, copii *dormü*, muierile *tacü*?

49. Dice poporul pe acolo *mănilé*, *mănule*, *mă-nurile*, óri intraltu-felu? se intrebuintiédia numai o forma? si care? ori se intrebuintiédia mai multe si anume cari?

50. Cari sunt cuvintele, puçinu intrebuintiate pe aiuri sau necunoscuté, privitóre la clima, adeca la iarna, primavara, vara, tómnă, zapada, ghiatia, poleiu, arşitia etc.?

51. Cari sunt cuvintele, puçinu intrebuintiate pe aiuri sau necunoscuté privitóre la positiunea locurilor, buna óra la:

mare, noianu, toiu, riu, pariu etc.?

munte, movila, magura, dălma, gruiu etc.?

codru, padure, rediu etc.?

stanu, lespede, stínca, cársia etc.?

vale, vágăună, grópa, vizuina etc.?

52. Cari sunt pe acolo numirile locale cele mai neobiciñuite pe aiuri, si cum 'si esplica sau cum talma-cesce poporul acele numiri?

53. Cari sunt cuvintele, puçinu intrebuintate pe aiuri sau necunoscuté privitóre la minerale, adeca; pétra, bolovanu, cotróntia, auru, argintu, feru, cositoru, plumbu păcura, etc.?

54. Cari sunt metaforele, figurile sau asemenarile luate de poporu din lumea minerală, adeca: ce felu de lucruri sau de insusiri se asemenédia cu aurulu, ce felu cu argintulu, cu ferulu etc. si cu ce cuvinte anume?

55. Cari sunt cuvintele, puçinu intrebuintiate pe aiuri sau necunoscuté, privitóre la vegetatiune, adeca partile arborului sau plantei una câte una, crescerea plantei etc.?

56. Cari sunt numirile cele mai neobiciñuite pe aiuri ale arboriloru selbatici: stejaru, fagu, ulmu, mestécanu, aninu, bradu, etc.?

57. Cari sunt numirile cele mai neobiciñuite pe aiuri ale arboriloru roditori: pără, mără, prună si altele?

58. Cari sunt pe acolo diferitele, numiri de struguri, cu descrierea pe cātu se póte mai pe largu a fiecarii varietati?

59. Cari sunt pe acolo cuvintele privitóre la viia si la lucrarea ei sau la culesu?

60. Cari sunt pe acolo numirile feluriteloru vinuri si cele privitóre la culórea vinului, la gustulu lui, la tăria etc.?

61. Cari sunt pe acolo numirile feluriteloru gráne: gràu, ordiu, ovăsu, etc. si daca sunt vre-unele numiri neobiciñuite pe aiuri?

62. Cari sunt pe acolo numirile, puçinu intrebuintate pe aiuri sau necunoscuté, ale legumeloru: bobu, mazere, fasole etc.?

63. Sunt óre pe acolo numiri de arbori, de plante, de gráne sau de legume, cari se intrebuintiédia si pe aiuri in tíera, dar cu unu altu intielesu?

64. Cari sunt pe acolo, intr'unu numeru pe cātu se póte mai mare si cu o descriere pe cātu se póte mai lamurita, numirile diferiteloru buruieni, ierburi, si flori?

65. Cari sunt metaforele, figurele sau asemenarile luate de poporu din lumea vegetala, adeca: ce felu de lucruri sau insusiri se asemenédia cu arborulu cutare, cu flórea cutare, cu buruiana cutare etc.?

66. Cari sunt pe acolo numirile, puşinu întrebuintiate pe aiuri sau necunoscute, ale felurilor fiare şi dobitoce?

67. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a calului: felurile lui, vrîsta lui, culórea si altele?

68. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a bouului si vacii: felurile, vrîsta, culórea si altele.

69. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a berbecului si oiei: felurile, vrîsta, culórea si altele?

70. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a caprei si a porcului: felurile lor, vrîsta, culórea si altele?

71. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a câinelui: felurile, vrîsta, culórea si altele?

72. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a pisicii?

73. Cum se numescu pe acolo deosebite feluri de sióreci?

74. Cum se numescu pe acolo deosebite feluri de vermi?

75. Cum se numescu pe acolo deosebitele feluri de insecte?

76. Cari sunt pe acolo cuvintele despre gâsca, ratia, lebedă, porumbelú sau turturica, cocosiu si gaina si altele?

77. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la albina si la crescerea albinelor?

78. Cari sunt pe acolo cuvintele despre ursu, lupu, vulpe, cerbu sau ciuta si caprióra, vidra, iepure, vevertia, etc.?

79. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la vultur, uliu, coroiu, şoimu si alte paseri rapitoare de acest fel?

80. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la bufnitia sau cucuvae?

81. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la corbu si cióra?

82. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la mierla, sturdiu, ciocárliá, randunica; vrabie, cucu, potárniche etc.?

83. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la coru si la bardia sau cocostárcu?

84. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la brósca si felurile ei, la ariciu, la viezure etc.?

85. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la sioparla cu felurile ei, si la sierpi cu felurile lor?

86. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la melcu sau culbecu, la scoica, la racu, la paianjenu, la omida, fluturu, lacusta, grieru, furnica, lipitoare etc.?

87. Cari sunt pe acolo numirile felurilor pesci?

88. Cari sunt metaforele, figurele sau asemenarile luate de poporu din lumea animala, adeca: ce felu de lucruri sau insusiri se asemenédia cu fiar'a cutare sau cu dobitocul cutare?

89. Cum se chiama pe acolo sonulu sau glasulu ce scotu felurile fiare sau dobitoce, buna-óra bouului muge, ratia mãcãesce si asia mai incolo pentru tóte animalele, în privinţi'a carora se afla în poporu câte o vorba deosebita?

90. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la vênatóre?

91. Cari sunt tipetele sau strigatele ce obicínuescu vênatorii, fia în privinţi'a vênatului, fie în a cânilor de vênatu?

92. Ce felu de numi se dau pe acolo cânilor de vênatu?

93. Cari sunt pe acolo cuvintele în privinţi'a pescariei?

94. Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la ciobania, buna-óra felurile de locuintia ciobanésca, uneltele obicínuite de cátra ciobani, vorbe despre pasiune, despre brindieturi si lapturi cu felurile lor si cu chipulu de a le face etc.?

95. Ce felu de numi dau ciobanii vitelor cá se deosebésca pe una de alta?

96. Ce felu de numire se dá pe acolo cânilor ciobanesci?

97. Ce deosebire facu ciobanii între unu dulau, unu mosocu sau unu altu-felu de cáine de stána?

98. Cum impartiescu ciobanii diua si cum se chiama la ei fia-care parte a dilei?

99. Cari sunt metaforele, figurele sau asemenarile întrebuintiate de cátra ciobani în privinţi'a deosebitelor lucruri sau insusiri?

100. Au óre ciobanii cuvinte, pe cari nu le întrebuintiédia ceilalti sateni?

101. Cari sunt pe acolo cuvintele puşinu întrebuintiate pe aiuri sau necunoscute, privitoare la plugaria?

102. Cum se numescu deosebitele feluri de câmpu, lucratu si nelucratu?

103. Cum se numescu deosebitele unelte sau scule de plugaria?

104. Cum se numescu, una câte una, deosebitele parti ale plugului?

105. Cum se numescu, un'a câte una, deosebitele parti ale carutiei?

106. Cum se numescu, un'a câte una, deosebitele parti ale mórei?

107. Cum se numescu deosebitele mestesiuguri sau meserie cunoscute pe la tíera?

108. Cum se numescu uneltele de dulgheria, materialulu si apucaturile la lucru ale dulgherilor?

109. Cum se numescu uneltele de feraria, materialulu si apucaturile la lucru ale ferarului?

110. Cum se numescu uneltele de zidaria, materialulu si apucaturile la lucru ale zidarului?

111. Cum se chiama deosebitele feluri de tieseturi tieranesci, covóre, pândieturi etc.

112. Cum se chiama deosebitele unelte de torsu, tiesutu si cusutu?

113. Cari sunt pe acolo cuvintele, puşinu întrebuintiate pe aiuri sau necunoscute, privitoare la plutire, precum luntre, visla etc.?

114. Cum se chiama deosebitele arme, cu cari se servescu satenii?

115. Ce felu de cuvinte s'au pastratu printre sateni despre armele obicínuite la Romani în trecutu?

116. Cari sunt pe acolo cuvintele, puşinu întrebuintiate pe aiuri sau necunoscute, privitoare la ale casei, precum la zidu, acoperisiu, pórtá, ferestre, vatra, beciu,

curte sau ograda, putiu, patu, scaune sau lavitie, mese, óle, etc.?

117. Óre se intrebuintiédia acelasi cuvèntu, cându este vorba cà manàncu unu omu si cându este vorba cà manàncu o fiara sau unu dobitocu, ori cà altu-felu se numesce máncaarea de omu si altu-felu máncaarea de animalu?

118. Cari sunt pe acolo, una câte una, numirile haineloru la sateni, fie barbatesci, fie femeiesci?

119. Cari sunt pe acolo numirile podóbeloru femeiesci, precum: salba, bratiari, inele etc.?

120. Cari sunt pe acolo numirile mai deosebite ale máncaariloru?

121. Cari sunt pe acolo numirile deosebite ale beuturiloru?

122. Cari sunt cuvintele privitóre la inrudire, adeca despre parinti, frati, veri si alte rude, trupesci si sufletesci?

123. Cari sunt cuvintele privitóre la casatorie, incepèndu dela logodna pàna la savírsirea nuntei?

124. Ce felu de juraminte intrebuintiédia poporulu de acolo?

125. Ce felu de ocari intrebuintiédia poporulu de acolo?

126. Ce felu de jocuri copilaresci, cu cuvintele privitóre la ele, cunósce poporulu pe acolo?

127. Cum se numescu vasele pentru gatirea bucateloru, pentru punerea loru pe masa si pentru ducerea loru in càmpu?

128. Cari sunt pe acolo cuvintele cu privire la gatirea bucateloru si la totu ce se ține de acésta?

129. Cum se numescu deosebitele feluri de càn-tece ce le cànta poporulu pe acolo?

130. Cari sunt pe acolo cuvintele privitóre la jo-culu de càrti?

131. Ce felu de dantiuri, cu cuvintele privitóre la ele, cunósce poporulu de acolo?

132. Cum se numescu pe acolo deosebitele instru-mente de musica, cu partile fie-caruia?

133. Cari sunt pe acolo cuvintele privitóre la in-mormèntare?

134. Face poporul vre-o deosebire intre sufletu de omu si sufletu de dobitocu, si cum se numesce a parte fia-care din ele?

135. Este óre vre-unu cuvèntu deosebitu cându se vorbesce despre mórte de omu si unu cuvèntu deose-bitu cându se vorbesce despre mórte de dobitocu, buna óra: omulu móre si dobitoculu çinesce?

136. Cari sunt credintiele poporului in privinti'a cugetului, a mintii, a gândirii etc.?

137. Cum intielege poporulu frumosulu, si cari sunt, dupa parerea lui lucrurile cele mai frumoése in lume?

138. Care este parerea poporului in privinti'a steleloru, despre natura loru, scopulu etc.?

139. Cum se chiama la poporu, una câte una, deosebitele stele, si ce se dice despre fia-care din ele?

140. Cum se chiama partea cea albiciósa a ceru-lui de nópte, pe care unii o numescu calea lui Troianu, si ce se povesteste despre ea?

141. Cum privesce poporulu eclipsa ori intunecarea sórelui sau a lunei, si ce povesteste despre acestea?

142. Ce sunt vírcolacii dupa credinti'a poporului si cum se mai chiama?

143. Cum intielege poporulu asia numitulu *diochiu*, si ce povesteste in acésta privintia?

144. Ce felu de đini si đine cunósce poporulu, cum îi numesce pe toti unulu câte unulu si ce povesteste despre ei?

145. Ce se povesteste despre đin'a Cosandiana sau Sandiana si ce altu nume i se mai da?

146. Cunósce óre poporulu vre-o đina cu numele de „Filma“?

147. La nunti sau in alte intèmplari se cànta óre despre „Lada“ si „Mana“, si ce sunt acestea?

148. Ce povesteste poporulu despre Dragaica?

149. Ce povesteste poporulu despre Strigoi sau Strigóie si despre Stafie, si prin ce se deosebescu aceste fiintie unele de altele?

150. Ce povesteste poporulu despre draculu si cum 'l descrie?

151. Ce povesteste poporulu despre Ursite si cum le mai numesce?

152. Ce povesteste poporulu despre Iele sau Dinsele si despre Iezme si cum le mai numesce?

153. Ce povesteste poporulu despre Joimarica si cum o mai numesce?

154. Ce credintie si obiceiuri are poporulu in privinti'a dilei sàntului Ioan Botezatorulu?

155. Ce este Papaluga sau Papparuda si cu ce felu de obiceiuri e insoçita?

156. Ce povesteste poporulu despre Sburatoru si cum 'lu mai numesce?

157. Cunósce óre poporulu de acolo vre-unu obi-ceiu sau vre-o credintia cu numele de Turca sau Țurca?

158. Ce este Brezaia?

159. Ce sunt Borbósele?

160. Cum se petrecu pe acolo Colindele?

161. Ce povesteste poporulu despre Pricoliciu sau Tricoliciu si cum ilu mai numesce?

162. Ce însemnătate au in basmele si credintiele de acolo Zmeii si Balaarii si cum sunt descriși de càtra poporu?

163. Poporulu de acolo povesteste elu ceva despre „Ómenii rosii“, si ce anume?

164. Ce obiceiuri sunt pe acolo in privinti'a vrajiloru?

165. Cari sunt pe acolo cuvintele in privinti'a bó-leloru de omu?

166. Cari sunt pe acolo cuvintele in privinti'a bóleloru de vite?

167. Care este dupa parerea poporului de acolo, pricina friguriloru, a epilepsiei, a holerei, a ciumei etc.?

168. Cum povesteste poporulu de acolo despre sàntulu Petru?

169. Cum povesteste poporulu de acolo despre sàntulu Ilie?

170. Ce alti sfinți sunt mai socotiti de càtra po-poru si pentru ce anume sunt mai socotiti?

171. Cum impartiesce poporulu diu'a si nóptea, necunoscèndu impartirea precisa in óre sau césuri?

172. Daca pe acolo diua d'intăiu a fia-carii lune nu pórta o numire deosebita, buna óra: *Sânvasia lui Faur, a lui Martisior* etc.?

173. Ce dice poporul despre fia-care di a septemănei, adeca le socotesce pe tóte de o potriua, ori face între ele vre-o deosebire?

174. Ce povesteste poporul despre Sânta Miercuri, Sânta Joi, Sânta Vineri, Sânta Duminica etc.?

175. Ce felu de dobitóce san paseri socotesce poporul de acolo cá mai placute lui Dumnedieu?

176. Sunt óre locuri, ape, paduri, movile sau altu ceva, pe cari poporul le privesce cá sfinte?

177. Poporul privesce elu óre cá sfinti pe Sórele si pe Luna?

178. Ce sunt, dupa parerea poporului de acolo, Zorila si Murgila?

179. Este óre pe acolo vre-unu blastemu cu pomenirea Dunarii, buna-óra: bata-te Dunarea! sau altu-felu cum-va?

180. Cari sunt prejudecatile poporului de acolo in privinti'a vèntului?

181. Cum se numescu pe acolo deosebitele vènturi?

182. Cunósce óre poporul de acolo nescaiva rugaciuni afara de cele bisericesci?

183. Cum 'si esplica poporul caderea steleloru?

184. Ce intielege poporul prin *fapti*, — *punerea cușitului* si *darea de argintu viu*?

185. Ce este si cum se face *legarea* sau *deslegarea ploiei*?

186. Ce este *Mama padurii*?

187. Ce este *Ciurica* si ce sunt *Circovii*?

188. Ce credintie si obiceiuri are poporul asupra *anului nou*, a *bobotedii*, a *lasatului de secu*?

189. De ce scotu babele ochii la sfintii zugraviti pe biserică?

190. Ce sunt *paserile cu cioculu de focu*?

191. Ce este *vèntulu turbatu*?

192. Ce intielege poporul prin *tóc'a din ceriu*?

193. Ce crede poporul despre curcubeu?

194. Ce este *rodul pamèntului*?

195. Ce e *mànicatórea*?

196. Ce e *foculu lui Săn-Medru*?

197. Ce e *iarba féveloru*?

198. Ce sunt *poçàndeii* si *colacerii*?

199. Ce e *césornicul casei*?

200. Ce credinti'a are poporul despre Raiu si despre Iadu?

201. Ce intielege poporul cându dice: „pe celaltu terímu“?

202. Ce se intielege cu *Craiu-nou*?

203. Cum 'si esplica poporul *eșirea cu plinu*, — *eșirea cu secu*?

204. Ce este *Spiridusiulu*?

205. Ce sunt *căpcăunii* sau *cătcăunii* si cum altu-felu se mai chiama?

206. Ce crede poporul despre *Vremea d'apoi*?

Precuvèntare

la *Album alu bisericeii episcopesci dela Curtea de Argesiu.*

„Mai bine de trei secóle si jumetate se implinescu astadi, de cându pe pajistea in florita de pe malulu stàngu alu Argesiuului, o jumetate óra departe de orasielulu „Curtea de Argesiu, totu poporul dreptu credinciosu, micu si mare, saracu si veduva, osténu si boieriu, toti coprinsi de negraita bucurie si de infocata rivna crestineasca, se adunase cá in di de serbatóre. Inaintea loru se inaltia màndra si stralucitóre, cu cele patru turle ale sale aurite, o biserică minunata, fàra potriua cá frumsetie architecturală, fàra asemuire cá podóba. Ochiulu si sufletulu nu se putéu indestulu saturá la vederea unei cladiri asia de artistice si gratióse, si cu càtu mai multu o priveau, cu atátu se simtiau petrunchi de marimea si de perfectiunea spiritului omenescu, care spera in viitoriu si in nemurire.

Négoe-Voda, fericitul citoru alu sfântu locasiulu acestuia, voise se dea serbatorii de sfintire a templulu stralucirea cea mai mare; poftise se vie in aceea di toti archimandritii din Muntele celu sfintu alu Atonului, toti egumenii de pe la tóte manastirile de acolo, patru mitropoliti, cu Patriarchulu Tiarigradului in frunte, si toti egumenii cu totu clerulu din tíera. Toti alergara la glasulu piosulu Domnu, pentrucà serbatóreă aceea erá a Miresei lui Christosu, pentrucà in acele timpuri de gróznica asuprire din partea Osmaniloru, ceea-cé legá strinsu tóte popórele crestine ale Orientulu subjugatu, erá Crucea Mântuitorulu Christosu, erá credinti'a ferbinte si nestramutata, cà numai prin mil'a si ajutorinti'a celui a totu puternicu ele voru scuturá jugulu celu apasatoru si 'si voru redobândi libertatile si drepturile perdute. Sfintirea unei biserice mari la Argesiu erá o serbatóre pentru intrég'a lume crestina din peninsul'a Balcanica, pentru toti cei insetati dupa harulu Domnulu si nesecat'a lui bunatate. Cându toti se adunara la loculu amintitu, in sér'a de 14 spre 15 Augustu 1517, se facu rug'a de séra (vecerni'a) si apoi incepù privigherea, care ținu tóta nóptea „stându in picióre de sé rugá cu rugaciune si cu càntari“ Négoe-Voda, patriarchulu si totu clerulu si poporul adunatu, care dicea „Dómne meserere“. „Ear déca trecù unu césu din di, in lun'a lui Augustu in 15 dile, ne spune o cronica, trasera clopotele, pentrucà se mérga patriarchulu, impreuna cu Archiereii si cu Egumenii cei mari, cu totii, si cu totu clirosulu, se tírnosésca biserica. Si tocmí in altaru svíntulu prestolu Négoe-Voda cu mainile lui, spre sfintire, in laud'a adormirei stapănei, de Dumnedieu nascatórei si pururea feciórei Maria, si duse si facatórea de minune icóna, a lui Pantocratoru, si o pusera de drépt'a in biserică, ferecata cu auru si cu argintu, si cu margaritariu multu impodobita. Asiderea si alte svinte icóne, si erá totu ferecate cu argintu si cu margaritariu, si cu pietri scumpe, între carele erá si icón'a chipulu svíntulu Nifonu patriarchulu, impodobita totu cu argintu.

si auru ferecata preste totu, si faclii si candelu si tetrapóde poleite, si alte podóbe, carele nici-o minte nu le póte inchipuí se le spue. Deci dupa ce tírnosi si tocmí tóte inoirile, ear Négoe-Voda si dómn'a lui Despina, si coconii loru care le daruise Dumnedieu, si cu toti boierii si patriarchulu, si metropolitii, si egumenii, si totu clirosulu, daca sevírsira dumnedieasc'a liturghie, facú domnulu ospetiu mare si veselie tuturoru noródeloru, si darú pre toti cei mici si pre cei mari, pre saraci si pre veduve, pre misiei, pre cei neputinciosi, si tuturoru càtali se cadea mila le dede“. „Ear manastirea cea nóua din Argesiu o ingradí impregiuru cu curte de zidu, si in launtrulu curtii facú multe chilii calugaresci si o in-frumsetiá cu totu felulu de trebuintie, cu de tóte o impodobi si o facú asemenea raiului lui Dumnedieu, iar in mijlocu erá acea casa dumnedieasca stándu cá si pomulu acela alu cunoscintiei, ci inse nu asia, ca dintr'acela mánacara stramosii nostri póm'a mortii, ear dintr'acesta se mánanca datatorulu de viétia trupu si sánge alu domnului nostru Isusu Christosu, care se junghie in tóte dilele intru iertarea peccatorulu, si in viétia de veci“.

Astadi dupa o scurgere de 369 de ani, ne gasimu dinaintea aceluia si templu, odoru stralucitoriu la sóre, care 'si inaltia, nu cu mai puçina mândrie, cupolele sale aurite pe orizontulu albastruiú din préjm'a muntiloru, si astépta cá sub boltele sale stravechi si din nou imbracate cu frumóse podóbe, se resune cá odinióra psalmodiile alinatóre ale mángaiosei religii. Umbrele fericitiloru ctitori Négoe si Despina, Radu dela Afumati si Roxandra, parcá parasescu locasiurile vecinicieii pentru a veni între noi si a se inchina plini de recunoscintia càtra acelu Rege marinimosu si intieptu, càtre acea Regina buna si blajina, stralucitóre prin calitatile inimei si ale spiritului, càci dñsii n'au lasatu cá sè se prapadésca pomenirea osteneleloru prea fericitiloru ctitori, ci cu regésca rívna s'au silitu spre a ocrotí si a umbri, a intemeia si desevírsi frumós'a biserica dela Argesiu, care devenise mai acumu câteva decenii: „locuintia animaleloru, a paseriloru si a gadineloru“, cumu se temuse Négoe-Voda. De si lucrarile acestei lumi se desevírsiescu incetu, dara necoprinsulu intru bunatate Dumnedieu, ziditorulu nostru, are pentru lucrarile omenesci multe feluri de chipuri, si dupa placerea sea, cumu voiesce, unde socotesce, le si potriveste; si proni'a dumnedieiasca, alergându cu umbletu fàra de sunetu, si cu glasuire fàra de audire, dice unuia sè se scóle, si altuia se cadia, unuia se imperatiasca si altuia sè se supue, unuia sè se ascunda si altuia sè se ivésca; càci eata dupa amari de ani si suferintie, dupa atâtea rescóle si predaciuni, si robiri, ce s'au intemplatu in de Dumnedieu pazitulu pamèntu alu patriei nóstre! Némulu romanu se ridicà din giulgiulu de mórte, ce'i ineluisse trupulu, si cá Lazaru din grópa reinviaza la suflarea invietóre a libertatii. Cu redestep-tarea consciintiei nationale se rechiama amintirile nu numai ale faptelor de vitejie din seculii trecuti, dara si amintirile culturai morale si intelectuale; operele de arta, fàra de care nici se póte presupune viati'a morala intr'o natiune.

Strabunii nostri, de si siliti de lacomi'a veciniloru a sta intr'una cu arm'a in màna spre aparare, n'au uitatu inse cu totulu idealulu unui poporu, care aspira la civilisatiune si independentia; n'au despretiuitu indeletnicirile acelea nobile, cari singure facu marirea natiiloru si contribuescu la propasirea nefinita a omenirei. Religiuinea fiindu bas'a temeinicu a esistentiei loru nationale, ea a fostu stinc'a neclintita, dupa care dènsii s'au aparatu impotriv'a islamismului cutropitoriu; dintr'ins'a ei au sorbitu tari'a si curagiulu cu care se luptara vécuri necurmate, pentrucà sentimentele morale suntu cele cari dau virtutea interna cu multu mai puternicu decâtu cea materiala, si sentimentele morale se intemeiaza, crescú si se pastreza numai prin sentimentulu religiosu. De aceea, inca din primele timpuri ale urðirii celoru doue voevodate ale Tierii romanesci si Moldovei domnii romani se întrecu a inaltia locasiuri Dumnedieesci, biserici si manastiri stralucite pentru respândirea si intarirea credintiei crestine. Aceste locasiuri risipite in fie-ce coltiu alu tierii, prin vaile muntiloru, la adapostu si strimtori, pe dîmburi si siesu, au servitu de asiluri ale credintiei in toti timpii; ele suntu monumente ale culturai nóstre; ele intretinu in inimi religiunea faptelor glorióse, devóltã simtiemintele pentru totu ce este mare si frumosu reinviadia umbr'a barbatiloru vestiti, ce au traitu, luptatu si suferitu pentru patri'a nóstra, cá unele ce au fostu martore la faptele si la simtirile loru, ca unele ce suntu urme ale pietatii si darnicieii loru.

Aceste sfinte locasiuri ajunesera inse la mare parasire si pustiire, cadiendu in mànile calugariloru streini si adevèrinduse cuvintele imperatului prorocu: „Dómne, venira strainii in mosi'a nóstra, si spurcara manile loru cu mite, si indrasnira a vinde, a càrcimari sàntele tale si a goní pe mostenii, si in trudele si ostenele loru a baga pe straini, fumu de rusine si de imputaciune veciniloru nostri.“ Acésta stare de umilintia a bisericeii pamentene si a casei domnului trebuia se'si gasésca o indreptare grabnica, in epoc'a de regeneratiune a Romaniei; salasiurile dumnedieesci se ridicara din ruin'a atàtoru mari de ani; ingradirea buneii orendueli, a pacii si a dragostei in ale bisericeii si ale statului, aduse in curèndu imbnatatirile, de cari astadi ne bucuramu. Proni'a dumnedieiasca, care a ingrijitu de scumpu némulu acesta, ia trimisu tocmái in minutele cele mai grele, unu ingrijitoriu si pariñte pazitoriu de binele patriei nóstre, rege cu minte inalta, blândetie, rabdare si drépta judecata, cu ferbintié'la dumnedieiasca si rívna càtre biserice'a ortodocsa romana, a careia autocefalie seculara elu a intarit'o si a bine definit'o. Petrunsu de adevèrulu istoricu, cà biserice'a la romani a fostu totdeauna a nedeslipita de destinele tierii, cà biserice'a si statulu n'au fostu la noi nici odata dusímáne, cà statulu s'a privitu cá o putere totu de Dumnedieu rënduita si dumnedieescu asediamentu cá si biserice'a, amendoue ostindu-se pentru unulu si acela si nobilu scopu, si amendoue impreunate fiindu la unu locu, potu se stea fòrte frumosu, — Regele Carolu I. „Cunoscèndu credinti'a nestramutata a poporului in religiunea stramosiésca“, ne spune Elu, „din cea inteiu di

si in totu timpulu domniei mele amu avutu dinaintea ochiloru mei unu tielu constantu, marirea si intarirea bisericeii romane, pentru-că ea se remăna acea mare institutiune nationala de stat, pe care poporul romanu s'el se p'ota totdeauna sprijini". Inca din primii ani ai domniei sale spornice in fapte mari, intrarmatu si in barbatatu cu neindoita nadejde si credintia spre Dumnedieu, Elu si-a intorsu privirile spre monumentele vechi ale tiei, cari 'i aduceau in vremurile trecute resunete pline de glorie si de pietate; si in colind'a-i iscoditoare prin munti si vai, a datu si preste locasiulu lui Négoe-Voda, gasindu'lu intru desavirsita pustiire si derapanare, că mai multe cutremure crepase turnurile, aplecându-le intr'o parte, sdruncinase temelile, scotiendu pietrile din loculu loru; focuri, deseori repetite, mistuise acoperisiulu si odórele si lucrurile cele sfinte din launtru, clopotele si imprejmuirile bisericeii; plói'a si ninsórea, strabatendu prin acoperisiu stricau zidurile si picturile; pardosél'a de marmura stá bucata preste bucata; pana si mormintele ctitoricesci nu erau pazite, ci dilnicu date profanariloru celoru cautatori de bani si sculiste.

Si elu s'a induosiatu la o privelisce asia de intristatóre, si nu a voit se lase a se prapadi cu totulu pomenirea osteneliloru acelui Négoe-Voda, omu cuviosu si plinu de dorulu tierii, si si-a pusu nestramutata hotarire a o face si mai frumoasa din cum a fostu, si mai stralucita podóba a patriei. Si eata că prin staruintele sale si ale guvernului seu de astadi, si prin nadejdea cea cu credintia a poporului neindoita in mil'a lui Dumnedieu si in acopereméntulu prea curatei Maicei sale, au adusu pre acésta sfinta biserică a episcopiei Argesiu, intru fiantia desevirsiita, inaltiandu-se stralucitóre că o flóre, mirés'a lui Christosu, si chiamândune a ne bucurá noi astadi in Domnulu si pentru Domnulu si a'i multiam pentru harulu seu nesecatu si nesfársit'a'i bunatate.

De aceea dio'a de astadi a sântirei celui din nou templu este dio'a glorificarei A Totu Puternicului Dumnedieu, caruia trebuie se'i dicemu: „Binecuvéntedia din Ceriu parinte sante acestu sântu locasiu alu teu, si'lu pastrédia din neamu in neamu că unu nepretiuitu odoru amintindu dilele grele si timpurile de marire, prin care au strabatutu virtutea si voinici'a romaniloru, sprigininduse pe stânc'a credintiei cătra Dumnedieu, cătra Patria si cătra Rege“.

(Va urma: Privirea istorica).

Pericope scurte din opulu istoricu titulat: Luptele Româniloru in resbelulu din 1877—1878.

(Continuare din Nr. 11—12 si fine).

Cartea a Siptea.

Griviti'a.

Nóptea de 25/6 spre 26 Augustu (7 Septembrie) erá intunecósa si fara luna inaintea Plevnei, vântulu batea spre partea opusa Turciloru. Acésta favorisá lucrarile de asediare a bateriiloru nóstre, cari avéu se deschida

bombardarea a dou'a di, fara ca Turcii se le fi simtitu si impededatu prin foculu loru. Sapatorii rusi ai corpuriloru al IX-lea si alu IV-lea, mai apropiati de positiunile unde aveau se'si stabilésca tunurile, incepura a construi apararile pentru guri de focu de câmpu si pentru cele 20 de tunuri de piatia de calibru 24. Se lucrá tóta nóptea, si 2 baterii de asediu erau instalate, una la drépt'a satului Radisiovo, care primi denumirea de bateria Catartului din caus'a unui observatoru inaltu ridicatu in acea parte spre a priveghia in departare terenulu, armata cu 12 tunuri mari. Cea de a doua, cu 8 asemer tunuri, erá asediata intre satele Radisiovo si Tuceniti'a.

Colonelulu Angelescu Alexandru ordonase divisiunei a 4-a a'si stringe bivacuulu dela Verbiti'a si a se pune in marsiu spre Griviti'a. Ea se vedih silta se faca unu ocolu spre a ascunde inaintea ei inamicului; acést'a 'i prelungi drumulu, si cându ajunse spre diua in positiunile ce avea se ocupe, nu mai avu timp a'si termina adaposturile pentru baterii pana la apropiat'a óra a deschiderei bombardamentului. Divisi'a 'si incepü, inse, actiunea la ór'a hotarita, tragendu in câmpu deschisu, si 'si ispravü parapetele chiaru in timpulu focului.

Semnalulu porni la 6 óre diminéti'a din bateria Catartului printr'o salva trasa de dins'a; 168 tunuri incepura de o-data a tuná asupr'a intaririloru si orasiulu Plevn'a. Rusii aveau in bateria 120 tunuri; bateriile romane cari intrara in actiune in aceea dr, erau 1-a, 3-a, a 5-a din regimentulu alu 3-ea; a 4-a si a 5-a din regimentulu alu 4-ea; 1-a, a 2 a si a 6-a din regimentulu alu 2-lea de artilerie: 48 tunuri. Positiunile pe cari acestea se asediara fusesera recunoscute in ajunu de comandantulu divisiunei a 4-a, impreuna cu siefulu seu de statu majoru si cu comandantulu artileriei divisionare. Intaririle Plevnei fusesera cu deamenuntulu studiate de trupele rusesci, cari se aflau in fati'a loru de o luna de dile; situatiunea loru se redicase pe planu si o copia fusese data de statulu-majoru rusescu statului nostru majoru.

Ordinea asediarei bateriiloru nóstre erá urmatórea: lini'a focului incepea la sioseaua Bulgareni-Plevn'a, de asupr'a satului Griviti'a, langa flanculu stingu alu corpului alu IX-lea rusescu. Prim'a bateria constá din 12 guri de focu ale bateriiloru 1-a din regimentulu alu 3-ea si a 5-a din regimentulu alu 4-ea de artileria sub comandamentulu majorului Cratiunescu. Bateria lovea pe de o parte in lucrarile inamice din sting'a sioselei spre Radisiovo, pe cari le batea si artileri'a rusésca; pe de alta parte obiectivulu bateriei romane erá Abdul-Kerimtabia, numita de noi redut'a mare dela Griviti'a. Dincolo de intaririle protivnice dela Radisiovo se zareau miscari de trupe in taber'a turcésca; care 'si stringeau repede corturile indicându ca inamiculu nu se asteptá in acea di la deschiderea focului.

A dóu'a baterie romana erá asediata pe délulu acoperitu cu vii deasupra satului Griviti'a. Ea erá formatá din 36 guri de focu ale bateriiloru 1-a, 2-a, 6-a, din regimentulu alu 2-ea; a 3-a, 5-a din regimentulu alu

3-ea; a 4-a din regimentulu alu 4-ea de artilerie si erá sub comandamentulu maiorului Vartiade.

Pe cându se urmă bombardarea, trupele de infanterie acoperite in valcelele si incovaiturile de terenu, stăteau in vecinatatea bateriilor, gata de lupta in casulu unui atacu din partea vrasmasiului. Lini'a întâia, câtu se putea mai apropiata, erá formata de brigad'a Cantilli, care trimisese ante-posturi inainte si luase contactulu cu ante-posturile inamice; brigad'a Boranescu, in a dóu'a linie. Inapoiá acestei linii, pe platoulu din drépt'a sioselei Bulgareni-Plevn'a, se stabilira ambulantiile divisiunei a 4-a si ambulanti'a de reserva.

Simultaneu cu actiunea artileriei romane incepuse si aceea a artileriei rusesci. Corpulu alu IX-lea, in stíng'a sioselei si in prelungirea flancului stíngu alu divisiunei nóstre, 'si conçentrá foculu asupra frontului Est alu positiunei inamice. Apoi lini'a focului càrmea spre satulu Radisiovo, unde corpulu alu IV-lea batea acelasi frontu despre miadiadi. Pe stíng'a armatei aliata, spre intaririle turcesci dela Krisin la malulu Vidului, detasiamentulu generalului Imeritinski, calare pe sioséua Plevn'a-Lovcea, erá mai departatu de positiunile inamice si avea mai multu drumu de strabatutu spre a se apropiá de dênsele. Acestu detasiamentu se stabilí numai dupa amédi pe muntele Rosiu, in fati'a primei créste a muntelui Verde, unde 'si asediá bateriile disponèndu-se a participa a dóu'a di la bombardamentu.

Dupa primulu momentu de surprindere, Turcii deschisera imediatu foculu din redutele si intaririle lor, si la sgomotulu celoru 168 guri de focu ruse-romane se intovarasi glasulu tunuriloru otomane de pe fronturile bombardate. Tragerea turcésca erá regulata, fàra graba, inse, in genere, bine indreptata; batai'a tunuriloru otomane erá fôrte departata, obuse de ale lor ajunsera pàna aprópe de Verbiti'a. Se vedea ca inamiculu studiase bine positiunile, posedá buna apreçiare si cunostintia exacta a distantiiloru. Cu tóte acestea foculu seu la inceputu nu pricinui daune serióse, si artileri'a aliata 'si manifestá superioritatea sa numerica. Erá visibilu cà Turcii erau prudenti si 'si economisau munitiunile de artilerie; procedere intielépta din partea lor spre a'si pastra totu efectulu pentru momente decisive.

Comandantulu armatei de Vest, Domnulu Carolu, incocitu de siefulu de statu-maioru generalu, incalecà la 7 óre diminéti'a si porní spre a inspecta positiunile de bataia luate de trupele aliata. In apropiere de sioseaua Bulgareni, generalulu Cernatu, comandantulu armatei romane de operatiuni, intimpinà pe Domnitoriu si 'i dete raportulu despre dispositiunile luate pe drépt'a liniei. Domnulu urmă din diferite baterii actiunea artileriei, studiindu efectele, convorbindu cu comandantii si dându-le ordine verbale de a intari liniile infanteriei prin lucrari repedi de adapostu, spre a fi pregatiti la ori-ce intreprindere din partea vrajmasiului. Pretiós'a lopata a trupeloru romane le serví multu pentru indeplinirea acestui ordinu.

Puçinu dupa amédi sosí pe terenu Imperatulu Rusiei cu marele-duce Nicolae, si numeróse suite. Dom-

nulu Carolu merse de salutà pe monarchulu Rusiei, care se asediá inapoiá centrului pe unu platou la stíng'a sioselei Bulgareni, de unde privirea putea se imbratisiedie lini'a circulara a bateriiloru aliata. Diu'a acésta de 26 Augustu (7 Septembre) erá aniversarea incoronarei lui Alexandru alu II; trupele rusesci aclamau cu entusiamu in trecerea 'i pe Tiaru.

Daca erá serbatóre dinastica in armat'a imperiala, serbatóre nationala erá in acea di in ostirea romanésca. Tunurile ei bubuiiau pe pamentu osmanliu luat in silnicia dela crestini; vulturii cu crucea in pliscu de pe stégurile sale 'si luasera sborulu peste Dunare si scuturau voiosi aripile, gata sè se avènte pe vizuinele dusmanului.

Energici si veseli, dupe fericit'a fire a Romanului, 'si indeplineau tunarii nostrii dator'i'a. Mai tóta diu'a ei traserá descoperiti in càmpu, càci amu spusu cuvèntulu pentru care nu'si putusera stabilí peste nópte apararile. Dara ei nesocoteau pericolulu si erau multumiti, càci acésta imprejurare le da privilegiu de a se areta la lucru, si le atragea numeróse visite din partea oficieriloru din statulu-majoru rusu si atasiatoru militari straini, pe cari artileristii nostri 'i primea curtenesce, facèndu-le onorurile bateriiloru. Erá la inceputu moda — càci-cá salónele, càmpulu de bataie 'si are si dènsulu modele sale inspirate de emulatiunea de a se distinge prin infruntarea primejdiei si dispretiulu mortiei — erá o adevèrata moda in primele dile ale bombardarei de a merge a vitá positiunile inaintate ale Romaniloru.

„Ati fostu se vedeti bateriile Romaniloru?“ intrebà colonelulu Gaillard, atasiatu militariu alu Franciei, pe unu adjutantu alu Imperatulu Rusiei. „Eu vinu dela dènsii“, dicea oficierulu francezu, „si amu fostu cu deosebire multumitu de ce amu vediutu; dara ce amu observatu mai alesu este indemànarea si priceperea cu cari siefiu loru de baterii, cari adesea nu sunt decátu locotenenti, indeplinescu misiunea, ce la d-vóstra, Rusii, este generalmente incredintiata oficieriloru superiori comandanti de baterii. Veti vedea cà au se fie sdraveni micii Romani, (*ils seront crânes, les petits Roumains*)“.

Nimicu nu caracteriza mai bine ca aceste cuvinte ale colonelulu francezu, cu deosebire simpaticu Romaniloru, juvenil'a ardóre a trupeloru romane cari, dela întâi'a di a intrarei loru in actiune la Plevn'a, se infatiósiara in chipu multiamitoriu alaturi de vechi'a armata a Rusiei.

Bombardarea tînu pàna la 6 óre sér'a. Pe la 5 óre comandantii corpuriloru rusesci, si generalulu Cernatu, comandantulu corpulu romanu, se intrunira la observatorulu unde se aflá capeteni'a armatei de Vestu cu Imperatulu si marele-duce Nicolae. Comandantii prezentara raportulu loru asup'r'a rezultatulu dilei si observatiunile ce facusera. Se constatase ca inamiculu nu se asteptá la bombardare. Foculu turcescu, desi bine indreptatu, avusese mai puçina intensitate decátu alu nostru, si superioritatea numerica a artileriei se veduse a fi in partea nóstra. Nicairi, inse, foculu inamicu nu fusese stinsu, intaririle turcesci nu parusera sdruncinate. Dom-

nulu Carolu ordonà continuarea pe a dou'a di a actiunei care avea se fia sporita cu baterii noue române-ruse, si prescrie intarirea trupeloru pe positiunile lor. In cursulu noptiei avea sè se traga salve la intervale, spre a impedecà pe inamicu a'si reparà si imbunatati intaririle. Imperatulu si marele-duce se întórsera la Radeniti'a, Domnulu Carolu la cuartierulu seu dela Poradim.

(A se vedé mai departe cartea intréga in tóte partile sale una decàtu alta mai interesanta, instructiva si valorósa).

Red. „Transilvaniei“.

PARTEA OFICIALA.

Nr. 348/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului român, ținuta in Sibiiu la 29 Iulie st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: E. Macelariu, G. Baritiu, P. Cosm'a, Eugen Brote, Nicanoru Fratesiu, G. Munténu,

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 85. Dl. I. St. Siulutiu alesu controloru alu Asociatiunei, prin adres'a sa de dto 21 Iuliu a. c. aratându, cà starea sdruncinatei sale sanatasi nu 'i mai permite a lua asuprasi sarcini, resigné dia dela oficiulu de controloru si cere cà comitetulu se substitue pre unu altu membru din comitetu in loculu seu pe timpulu càtu va lipsi din Sibiiu pentru cautarea sanetatiei, ear adunarei generale procsime se-i propuna alegerea unui altu controloru (Nr. Ex. 343/1887).

— Comitétulu i-a cu regretu actu de acésta resignare si esprimându multiamita dlui I. St. Siulutiu pentru servitiile facute cà controloru, substitue in acésta functiune, pâna se voru dispune la timpulu seu cele necesare, pe membrulu suplentu alu comitetului, Nicanoru Fratesiu, protosincelu.

Nr. 86. Cassariulu Asociatiunei presenta ratiociniulu despre averea asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, si despre fundatiunile ei pe anulu 1886. (Nr. Ex. 338/1887).

— Se predau unei comisiunii compuse din membrii: C. Stezariu, E. Macellariu si B. P. Harsianu pentru revisiune, cenzurare si raportare in una din siedintiele procsime. Aceeasi comisiune se insarciné dia si cu scontrarea cassei Asociatiunei, avendu a raporta la timpulu seu despre resultatu.

Nr. 87. La raportulu directiunei dela scól'a civila de fete a Asociatiunei de dto 8 Iuliu a. c. Nr. 191 despre afacerile scólei si internatului in anulu scolaru 1886/7 (Nr. Ex. 332/1887), comitetulu decide:

a) in vederea, cà in anulu scol. urmatoriu 1887/8 se va putea pune in lucrare cursulu complementariu, despre care se face amintire in §. 6. alu statutului de organizare, stabilitrea mai in specialu a unui planu de invetiamentu pentru acestu cursu, atàtu in privinti'a materialului din obiectele de invetiamentu, càtu si in privinti'a materialului de tractatu

din lucrulu de mâna si din lucrurile peste totu menite pentru viati'a practica, cu elaborarea unui asemenea planu se insarciné dia membrulu comitetului Ioanu Popescu, profesorul de minarialu.

b) in vederea, cà lucrulu de mâna si desemnului in cursulu suplementaru, dara si in cursurile actuale ale scólei civile va trebui sè se dee deosebita atentiune, fiindu acésta o cestiune importanta pentru scól'a nóstra si pentru poporulu întregu, càci ea se refera la sporirea puterii de productiune in ramulu industriei de casa a poporului nostru; in vederea, cà ar fi bine, ca pentru o multime de lucruri femeiesci, ce se invétia acum sau se voru invetia in viitoru, sè se folosésca modele luate dupa lucruri classice in combinatiune de colóri si de forme ornamentale, precum se afla ele in lucrulu de mâna sevârsitu de femeea romana dela sate din diferitele parti ale tierii; in vederea, ca prin folosirea si combinarea acestoru forme in compositiuni noue, in loculu modeleloru noue, adesea lipsite de individualitate si gustu esteticu, s'ar da fundamentu solidu productiunii din lucru de mâna in scól'a si industriei de casa preste totu si s'ar crea o legatura puternica intre scól'a si poporu, comitetulu decide punerea la cale a unei colectiuni de modele luate dupa lucrurile aflatóre in lucrulu de mâna sevîrsitu de femeea romana, incrediendu intréga afacerea „Reuniunei femeiloru romane din locu“;

c) in vederea, cà internate fiindu in institutu, invetiator reselor le lipsesce timpulu pentru pregatire si pentru recreatiunea neaparatu trebuinciósa, avendu a dá in timpulu liberu ajutoru in ceea ce privesce conducerea internatului, comitetulu decide: cà invetiatoresele angagiate la scól'a civila de fete a Asociatiunei pe viitoru se nu fia cu locuinti'a in internatulu numitei scoli. Actualei invetiatoresé A. Filipesculu, avendu pe temeiulu acestui conclusu, a functiona pe viitoriu cà invetiatorésa esterna, i se va computa, cu inceperea dela 1 Septembrie a. c. salariulu intregu in suma de 700 fl. v. a si retululu de cuartiru de 150 fl. la anu;

d) Cassariulu Asociatiunei Dl. Eugen Brote, primesce insarcinarea de a studia, cum sè se ingrijésca in modu corespundietoriu afacerile administrative ale scólei civile de fete a Asociatiunei; mai departe a supraveghia scól'a pe timpulu feriiloru in ceea ce privesce lucrurile ce suntu a se mai esecutá si nouele procurari ce sunt a se face, in considerarea, cà pe viitoru va fi mai impopolata scól'a cà in anulu espiratu, precumu si de a combina, nu cumva ar fi consultu sè se angagiedie o putere instructóre stabila cu o léfa ficsa, carea se aiba indatorirea a da tóte lectiile de musica instrumentala si eventualele lectii de cantu, ce s'ar pofti afara de lectiile obicnuite, ér' despre resultatu a raportá la timpulu seu.

Nr. 88. Directiunea scólei de fete sustínuta de Asociatiunea transilvana prin adres'a de dto 8 Iuliu a. c. Nr. 192 recomànda cererea invetiatoreséi Aurelia Filipesculu dto 1 Iuliu si 5 Iuliu a. c. in intielesulu, de a-i acorda si pe timpulu celoru dóue luni de ferii cuartirulu de pâna acum din internatu si serviciulu necesaru, sau si pentru acestea si pentru viptu, luminatu si spalatu sum'a cuvenita evaluata in bani, fiindu densa angagiatu pe anulu intregu si avendu astfelu dreptulu se faca pretensiune la cele cerute pe bas'a concursului.

— Comitetulu aflându cererea invetiatoresei A. Filipesculu deplinu motivata, o acórdá, dându-i putinti'a de a locui si in timpulu celor 2 luni de ferii in cuartirulu din internatu pe lângá serviciulu si luminatulu trebuinciosu; in ce privesce costulu si spalatulu i-se aplacidéza sum'a de 20 fl. la luna, astfelu pe timpulu intregu al feriiloru sum'a de 40 fl. v. a., pe care o va putea ridica dela cass'a Asociatiunei pe lângá cvitantia in regula timbrata.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde Dloru Macellariu, Cosm'a, Eug. Brote.

S'a cetitu si autenticatu.

Sibiiu, in 30 Iuliu 1887.

E. Macellariu m. p. **Eugen Brote** m. p. **P. Cosm'a** m. p.

Nr. 350/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatú in siedinti'a dela 2 Augustu st. n. 1887.

Presiedinte: Iacobu Bologa, vice-presiedinte.

Membrii presenti: P. Cosm'a, I. V. Russu, B. P. Harsianu, G. Baritiu, G. Munténu, E. Brote.

Secretariu: Dr. Ioanu Crisianu.

Nr. 89. DI G. Manu advocatu in Desiu prin adres'a de dto 21 Iuliu a. c. cu provocare la conclusulu comitetului de dto 16 Maiu a. c. Nr. 288 incunoscutiéza comitetulu, ca dlu directoru alu despartieméntului Desiu, advocatulu Augustinu Munténu, l'aru fi asiguratú a fi trimisu contractulu de cumpere si de vènzare dimpreuna cu sum'a de 355 fl. in caus'a lasaméntului dupa fericitulu Tiție si se róga, cá comitetulu se absolveze caus'a acést'a inainte de adunarea generala din acestu anu (Ex. Nr. 342/1887).

— Se rescrie dlui G. Manu, ca contractulu si banii despre care face amintire, dl advocatu A. Munténu nici pâna la datulu de fatia nu i'au transpusu acestui comitetu. Dlu advocatu A. Munténu se recérca din nou a deslusí afacerea cu lasaméntulu dupa fericitulu I. Tiție.

Nr. 90. Se presentéza scrisórea dlui advocatu din Alba-Iuli'a R. Patiti'a de dto 20 Iuniu 1886, presentata aici la 29 Iuniu 1886, prin care se face cunoscutu rezultatulu procesului fondului Academiei romane de drepturi contr'a An'a Berghianu, maritata Visi'a, aratându, ca acela e nefavorabilu, fiind susnumit'a academie respinsa cu pretensiunea sa in tóte trei instantele; arata mai departe, cá din spelese statorite cu 113 fl. 15 cr. dènsului, cá representantu, i-s'au fostu anticipatu sum'a de 45 fl. v. esolviti in doue rënduri. (Ex. Nr. 192/1886).

— Resultatulu procesului fondului Academiei romane contra An'a Berghianu m. Visi'a se ia spre sciintia, anticipatiunile esolvite in doue rënduri in suma de 45 fl. se licuidéza, fiindu a se scóte din evidèntia.

Nr. 91. DI N. D. Racoviti'a din Bucuresci prin adresa de dto 7 Iulie n. a. c. transpune sum'a de 10 lei pentru fói'a Asociatiunei. (Ex. Nr. 339/1887).

— Cu multiamita spre sciintia, banii se transpunu la cass'a Asociatiunei, avèndu a se constata primirea.

Nr. 92. Editur'a I. N. Kern acum Max Müller in Breslau prin adres'a de dto 28 Iunie a. c. face cunoscutu, cá a scosu in tipariu opulu: Románien. Eine Darstellung des Landes und der Leute, cu 26 ilustratiuni si o carta de cunoscutulu etnografu Rudolf Bergner, pretiulu 10 M., leg. 11 M. 50 d. si se róga, cá Asociatiunea transilvana se dee si acestei carti atentiunea, cu care a fostu imbratisiatu opulu: „Siebenbürgen“ de același autoru, oferindu a trimite unu esemplariu spre a circula pe lângá o lista de subscriere printre membrii acestei Asociatiuni, eventualu a accepta ori-care alta modalitate, ce i-s'ar propune, chemata a da cartii o respândire corespundiátore. (Ex. Nr. 322/1887).

— Fiind mijlócele Asociatiunei de astadata intr'unu modu deosebitu angajate, comitetulu nu e in positie de a comanda cá in trecutu, o partia mai maré din acestu opu interesantu, nu e in sa neaplicatu a luá initiativ'a pentru circularea unei liste de subscriptiune, indata ce se va pune la dispositie unu esemplariu spre a putea luá privire in elu si astfelu a'l putea recomanda.

Nr. 93. Directiunea despartieméntului VII (Abrudu) prin adres'a de dto 13 Iulie n. a. c. transpune sum'a de 145 fl. 90 cr. v. a., ce au incursu la adunarea generala a acestui despartieméntu, ținuta la 10 Iulie a. c. in Lupsi'a cu aceea, cá declaratiunile membriloru de nou insinuatú dimpreuna cu protocolulu luatú in numit'a adunare, le va inainta incóce indata dupa verificarea acelu protocolu. (Ex. Nr. 333/1887).

— Spre sciintia, adevèrindu-se sum'a de 145 fl. 90 cr. v. a. ce au incursu la adunarea generala a despartieméntului ținuta in Lupsi'a. Directiunea se recérca a trimite protocolulu adunarei fara amànare, pentrucá membrii de nou in scrisi se póta fi supusi aprobarii adunarei generale a Asociatiunei din acestu anu.

Nr. 94. Teodoru Nandor studentu absolutu de class'a VII la gimnasiulu romanu din Blaju si stipendiatu alu Asociatiunei, isi legitiméza sporiulu facutu in studii. (Ex. Nr. 345/1887).

— Spre sciintia, avèndu a i se rescrie, ca pe viitoriu se trimita actele justificative pe lângá comitiva.

Nr. 95. Ioanu Guguianu studentu absolutu de silvicultura si stipendiatu al Asociatiunei, prin adres'a de dto 1 Iulie a. c. arata, cá terminându cu finea semestrului de iarna a an. scol. 1886/7 ordinea obiectelorú conținute in program'a academica din Selmeczbánya si nefiindu in scrisu pentru semestrulu de vara, pe de o parte fiindu gat'a, pe de alt'a din caus'a morbului, de care a fostu cuprinsu, nu si-a testatu cuitanti'a despre rat'a IV din stipendiulu avutu, si se róga, cá comitetulu se-i susțina rat'a acésta pâna la finea lui Octobree, fiindu atunci in stare a produce documentele necesare. (Ex. Nr. 344/1887).

— Asternându studentele absolventu de silvicultura si stipendiatu alu Asociatiunei atestatele despre obiectele, ce le-a frecventatu, precum despre esamenele din acelea, i se va eliberá si rat'a din urma a stipendiului, de care s'a bucuratu.

Nr. 96. Iosifu Moianu, invetiaceleu cl. II alu scólei poporale superióre de statu, despartieméntulu de sculptura din

Satulungu si stipendiatu al Associatiunei, legitiméza sporiulu facutu. (Ex. Nr. 324/1887).

— Spre sciintia.

Nr. 97. Bibliotecariulu Associatiunei Dr. Ioan Crisianu presentéza conspectulu cartiloru intrate la biliotec'a Associatiunei transilvane in trimestrul Aprilie — Iunie a. c. (Ex. Nr. 341/1887).

— Spre sciintia, se se publice in organulu Associatiunei.

Nr. 98. Tipograf'a archidiecesana presenta unu contu de 2 fl. 70 cr. ca spese de timbru la concursese publicate de comitetu in diariulu „Telegrafulu Romanu“. (Ex. Nr. 313/1887.)

— Sum'a de 2 fl. 70 cr. se asignéza la cassa spre platire.

Nr. 99. Oficiulu pentru mesurarea competintieloru erariale prin mandatulu de solvire de dto 25 Maiu n. a. c. Nr. 614 presentatu aici la 29 Iulie n. a. c. adresatu dlui Eugenu Brote, cassariulu Associatiunei, cere se se solvézca sum'a de 1 fl. 05 cr. ca repertu de timbru dupa cuitantiile trimise, fara a fi timbrate, prin mandatu postal, dlor Mateiu Popu, Nicol. Moldovanu, Andreiu Francu, Aurelu Munténu si Iosifu Popu, membri ai Associatiunei. (Ex. Nr. 346/1887).

— In contr'a platirei repertului in sum'a de 1 fl. 05 cr. se se faca recursu, fiind-ca sumele cuprinse in cuitantiile, dupa care s'au luat repertu, cá tacse dela membrii ai Associatiunei facu parte din averea Associatiunei, prin care acést'a contribue la inaintarea de scopuri culturale. Cu esecutarea acestui concludu se incredintiaza membrulu comitetului Parteniu Cosm'a.

Nr. 100. In legatura cu conclusele comitetului, luate in siedinti'a dela 29 Iulie a. c. Nr. prot. 87 la raportulu directiunei dela scól'a civila de fete a Associatiunei de dto 8 Iulie a. c. Nr. 197 despre afacerile scólei si internatului in anulu scol. 1886/7 (Ex. Nr. 332/1887) comitetulu decide:

a) in vederea sporiului doveditu cu ocasiunea esameneloru publice la finea primului anu scolariu la scól'a civila de fete a Associatiunei si a imprejurarii, cá in prim'a linié acestu sporiu se dadoresce conducerii intielepte, de care scól'a s'a bucuratu, comitetulu esprima multiamita dlui Dr. D. P. Barcianu pentru zelulu si abnegatiunea, cu care acela in calitate de directoru onorariu a statu in fruntea scólei si a provediutu afacerile directionale;

b) se trimitu adrese de multiamita Ven. Consistoriu Archidiecesanu din Sibiiu si Ven. Ordinariatu Metropolitanu din Blaju, pentru ca s'au grabitu prin numirea de catecheti nimeriti a contribuí la inaintarea scopuriloru urmarite de scól'a civila de fete a Associatiunei;

c) se esprima multiamita dloru Dr. Ilarionu Puscariu, archimandritu si asesoru consistorialu si Niculae Toganu co-operatoru, cari in calitate de catecheti au provediutu in modu gratuitu, in modulu celu mai nimeritu, invetiamentulu din religiune la scól'a civila de fete, precumu si dlui Dr. Ioan Mog'a, care, cu cea mai mare prevenire, de asemenea in modu gratuitu, a facutu servitiile de medicu in anulu scolariu trecut, regretându, ca Associatiunea, in considerarea starii ei financiare de adi, nu este pusa in positia a le remunera serviciile in modulu cum s'ar recere, ceea ce in sa va urma indata ce mijlócele îi voru permite;

d) cassariulu Associatiunei, dl Eugenu Brote, se insarcinéza a veni in una din siedintiele procsime cu propozitiu in privinti'a procurarii unei casse werthaimane in cancelaria directiunei dela scól'a civila de fete;

e) directiunea scólei de fete civile se insarcinéza a face dispositiile necesare, cá servitorii dela numit'a scóla se fie primiti la casu de lipsa, in spitalulu civilu din locu cu tace scadiute.

Nr. 101. Dela siedintiele dela 16 Iunie a. c. in incursu la comitetu urmatóarele tacse: a) dela Domnii Gavril Clobotari in Gimesiu tacsă pro 1887, 5 fl., Simionu Micu in Alba Iuli'a pro 1887 5 fl., Vasilie Mica in Székely-Udvarhely pro 1886 si 1887 10 fl., Alecsandru Nemesiu in Orestia pro 1887 5 fl., Vasilie Suciú in Gherl'a pro 1886 5 fl., Dr. George Ilea in Bai'a de Crisiu pro 1886 si 1887 10 fl., Aurel Novac in Biserica Alba pro 1886 si 1887 10 fl., Iónu Gallu in Abrudu pro 1886 si 1887, 10 fl., Teodoru Harsianu in Beica romi' rata a II-a din tacsă pro 1887, 1 fl. 25 cr., G. V. Borgovanu in Gherl'a a conto tacei pro 1886 si 1887 3 fl. v. a. b) dela Dl Stefanu Moldovanu prepositu in Lugosiu a incursu sum'a de 10 fl., c) s'a insinuatu ca membru nou pro 1887 platindu tacsă de membru ordinariu pro 1887 Septimiu Albini in Sibiiu.

— Spre sciintia, avédu membrulu nóu a se supune aprobării adunării generale a Associatiunei transilvane.

Sibiiu d. u. s.

In absentia dloru presiedinti, celu mai bétšanu dintre membrii cari au participatu la siedintia

G. Baritiu m. p.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

Autenticarea acestui procesu verbalu se increde Dloru Ioanu V. Russu, Parteniu Cosm'a, si Eugen Brote.

S'a cetitu si autenticatu.

Sibiiu 4 Augustu 1887.

Ioanu V. Russu m. p.

P. Cosm'a m. p.

Eugen Brote m. p.

Nr. 369/1887.

Procesu verbale

alu comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luate in siedinti'a dela 16 Augustu 1887.

Presiedinte: Iacobu Bolog'a vice-presiedinte. Membrii presenti: I. St. Siulutiu, C. Stezariu, Zacharia Boiu, I. V. Russu, G. Baritiu. N. Fratesiu, G. Munteanu.

Secretariu: Dr. I. Crisianu.

Nr. 102. Dl prim-secretariu alu Associatiunei George Baritiu, cu provocare la concludulu adunarei generale din Alba Iuli'a ddo 9 Augustu 1886 din siedinti'a II pt. 20 referitoriu la fundatiunea scólei centrale románesci, ce aru fi se se infintieze in Ghierl'a, in urm'a caruia comitetulu e insarcinatu a si câstigá datele necesare despre numit'a fundatiune, si încatu afacerea ar cadea in competinti'a comitetului, referéza, cá, cercetându cu de ameruntulu actele referitóre la cestionat'a fundatiune, a aflatu, cá acelea nu deobliga pe Associatiunea si pe comitetulu ei la nimicu, si cá prin urmare afacerea acést'a nu cade in competinti'a comitetului (Ex. Nr. 367/1887).

— Spre sciintia, avèndu despre rezultatulu cercetarei fa-
cute a se luá notitia in raportulu comitetului catra adunarea
generala proesima.

Nr. 103. Din partea cassariului se presinta proiectulu
de bugetu alu Associatiunei pro 1888 (Ex. Nr. 365/1887).

— Se primesce in textulu alaturatu, avèndu a se pre-
senta adunarei generale, ce are a se intruni in Sibiiu, pentru
aprobare si statorire definitiva.

Nr. 104. Secretariulu II presenta proiectulu de raportu
alu comitetului catra adunarea generala a asociatiunei, despre
activitatea sa in anulu administrativu 1886 (Ex. Nr. 368/1887).

— Se primesce in textulu alaturatu, avèndu a se pre-
senta adunarei generale.

Nr. 105. Dl. I. I. Keil covrigariu in Sibiiu, prin adresa de
dto 1 Augustu a. c. se ofere a primi si pentru anulu scolariu
urmatoriu 1887/8 alimentarea la scól'a civila de fete a Asso-
ciatiunei pe lãnga conditiunile din anulu trecut.

— Ofertulu Dlui I. I. Keil se primesce, si se insarcinèza
membrulu comitetului P. Cosm'a a incheié contractu cu dèn-
sulu in sensulu conditiuniloru statorite in anulu trecut 1886.

Nr. 106. Cu provocare la conclusulu acestui comitetu
ddto 2 Augustu a. c. pt. 89, in afacerea procesului fondului
academiei de drepturi contra Anei Berghianu marit. Visi'a
se decide:

— Representantelului Associatiunei in procesulu contra
Anei Berghianu m. Visia dlui advocatu R. Patiti'a din Alb'a-
Iuli'a i se incuviintiaza, pe lãnga anticipatiunea de 45 fl. ce
i s'au licuidatu si solvit, si restulu de 68 din sum'a de 113 fl.
15 cr. licuidata dènsului ca spese de catra judecatori'a con-
cernenta.

Nr. 107. In legatura cu punctulu precedentu si cu pro-
vocare la adres'a Dlui advocatu din Alb'a Iuli'a R. Patiti'a
ddto 9 Augustu a. c. (Ex. Nro. 355/1887), prin care satisfacèndu
conditiuniloru cuprinse in §. 6 al. 2 alu statuteloru Associa-
tiunei, cere a fi declarat de membru pe viatia alu asso-
ciatiunei, comitetulu decide:

— Dlu advocatu R. Patiti'a membru ordinariu alu Asso-
ciatiunei, se declara de membru pe viatia alu Associatiunei
transilvane, avèndu a i se estradá diplom'a obicinuita.

Nr. 108. Vasilie Lazaru invetiacele de fauru in Desiu,
prin adres'a ddto 7 Augustu a. c. cere a i se da unu ajutoriu
ca se se póta sustinea la meserie (Ex. Nr. 359).

— Ne dispunèndu comitetulu de ajutore, cererei presente
de astadata nu se póte satisface.

Nr. 109. I. Popescu profesoru seminarialu in Sibiiu si
membru comitetului asociatiunei prin adres'a ddto 4 Augustu a. c.
cere a fi dispensatu dela insarcinarea ce o a primitu din partea
acestui comitetu cu datulu 29 Iuliu a. c. Nr. 332 de a ela-
bora unu planu de invetiamentu pentru cursulu complementar, ce
in sensulu §. 6 din statutu de organizare e a se institui
la scól'a civila de fete a asociatiunei, aratãndu ca, aflãndu-se
la calde pentru cautarea sanetatii, nu are la indemãna isvórele
trebuincióse la o astfelu de lucrare. (Ex. Nr. 361/1887).

— Membrulu comitetului I. Popescu se dispensèza dela
insarcinarea ddto 29 Iuliu a. c. Nr. 332 concrediendu-se aface-
rea cu pregatirea planului de invetiamentu pentru cursulu com-
plementaru, ce este a se deschide la scól'a civila de fete a
Associatiunei corpului invetiatorescu dela acèsta scóla in coin-
tielegere cu Dl directoru onoraru alu scólei Dr. D. P. Bar-
cianu si secretariulu II alu Associatiunei Dr. I. Crisianu.

Nr. 110. Dl advocatu din Desiu, Augustinu Munteanu
prin adresa ddto 14 Augustu a. c. aterne pe lãnga o copie
simpla a testamentului, o copia a protocolului, prin care tes-
tatorulu a datu testamentulu in pastrare judecatorésca si in
fine pe lãnga documentulu despre impartirea judecatorésca
a lasamèntului, contractulu de comparare si vèndiare de im-

preuna cu suma de 355 fl. in caus'a lasamèntului dupa fericitulu
Tiție, cerèndu ratificarea contractului si resolvirea definitiva a
acestei cause. (Ex. Nr. 366/1887).

— Se adeveresce primirea sumei de 355 fl., ér contrac-
tulu dimpreuna cu tóte actele referitóre la amintitulu lasamèntu
se decide a se da membrului P. Cosm'a spre dare de parere
din punctu de vedere juridicu.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
Vice-pres.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se increde dloru
Stezariu, Z. Boiu, G. Baritiu.

S'a cetitu si verificãndu-se s'a scrisu.

Sibiiu, in 17 Augustu 1887.

C. Stezariu m. p.

Z. Boiu m. p.

G. Baritiu m. p.

ad Nr. 368/1887.

Program

*pentru adunarea generala a XXVI-a a Associatiunei
transilvane pentru literatur'a romãna si cultur'a po-
porului romãnu, care se va ținea in 28 Augustu n.
a. c. si dilele urmátore in Sibiiu.*

Siedinti'a I-a in 28 Augustu.

1. Siedinti'a se deschide la 10 óre prin presidiulu
ordinariu, in sal'a comitatului, strad'a morii Nr. 10.
2. Esmiterea unei comisiuni de 3 pentru incassarea de
taxe dela membrii vechi si dela cei cari se voru inscrie de nou.
3. Apelu nominalu alu membriloru Associatiunei, cari
au dreptu a participa cu votu decisivu.
4. Raportulu comisiunei de inscrieri.
5. Raportulu generalu alu comitetului despre activitatea
sa in decursulu anului 1886 dimpreuna cu adnexele sale.
6. Insinuarea propuneriloru si eventualelor interpelari.
7. Alegerea unei comisiuni de 3, pentru esaminarea
ratiociniului pro 1886 si a proiectului de bugetu pro 1888
si a unei comisiunei de 3 pentru propuneri.
8. Dupa o informatiune prealabila, membrii adunarei
voru binevoi a merge la scól'a de fete spre a o cerceta si
visita in tóte partile sale împreuna cu internatulu.

Siedinti'a II-a in 29 Augustu.

1. Autenticarea procesului verbale alu siedintiei I-a.
2. Raportulu comisiuniloru esmise in siedinti'a I-a.
3. Alegerea secretariului II al Associatiunei si alu con-
trolorului pe periodulu prezentu 1887—1890.
4. Dispositiuni pentru autenticarea procesului verbalu
alu siedintiei II-a.
5. Defigerea locului pentru fitórea adunare generala.
6. Incheierea siedintieloru adunarei generale.

Din siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane pentru
literatur'a romãna și cultur'a poporului romãnu tinuta la Sibiiu
in 16 Augustu 1887.

Iacob Bolog'a m. p.,
vice-presidentu.

Dr. I. Crisianu m. p.,
secretariu II.

ad Nr. 368/1887.

Raportulu

comitetului Asociatiunei transilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românii despre activitatea sa in decursulu anului 1886.

Onorata adunare generala!

In conformitate cu dispositiunea statuteloru din §. 32 lit. g. si a conclusului adunarii generale din anulu 1882 dela Deju, p. prot. 33 comitetulu instituitu in adunarea generala din anulu 1886 din Alb'a-Iuli'a, 'si i-a voia a presentá adunarei generale urmatoriulu raportu despre activitatea sa in timpul dela 1-ma Ianuarie pâna la 31 Decembre n. 1886.

I.

In decursulu anului 1886 s'au ținutu 21 siedintie. Atâtu in siedintiele pâna la adunarea generala din Alb'a-Iuli'a, câtu si in siedintiele urmate dupa acésta adunare, care reconstituindu comitetulu prin noua alegere, n'a facutu schimbare in conducerea comitetului, presidiulu l'a purtatu vice-presedintele Iacobu Bolog'a, fiindu presedintele Timoteu Cipariu, parte din departarea locului, parte prin starea sanatatii debilitate, impedecatu a conduce insusi afacerile Asociatiunei.

Aici va fi loculu se ve aducemu la cunostintia o schimbare, ce in decursulu timpului s'a intemplantu cu privire la comitetu.

Schimbarea s'a facutu in una din siedintiele anului curentu si ar fi prin urmare se fie cuprinsa numai in raportulu despre anulu curentu, care e a se presentá adunarei generale din anulu 1888; fiind ea inse de natura a reclama o decisiune mai grabnica prin conclusulu adunarei generale presente, comitetulu 'si permite a o aduce, in legatura cu raportulu asupra cestiuanei anului trecut, inaintea adunarei generale din anulu acesta. Schimbarea indicata s'a facutu in functionarii Asociatiunei: Anumitu Dl. profesoru seminarialu Dr. D. P. Barcianu, membru suplentu alu comitetului, secretariu II alu Asociatiunei, numitu delegatu alu acesteia in afacerile scolare si directoru onorariu alu scólei civile de fete sustinute de Asociatiune, simtindu in urm'a unei grele bóle, de care fú cuprinsu in tómn'a anului trecut, totu mai multu si mai multu trebuintia de linistea, pe care in anii din urma, din caus'a multeloru ocupatiuni, nici in timpul feriiloru nu' o a pututu afla, si avèndu mai departe in vedere inmultirea agendeloru secretariatului la cancelari'a Asociatiunei, precum si a aceloru impreunate cu directoratul scólei civile de fete, cari, mai alesu din caus'a internatului au devenitu mai grele decâtu s'a pututu prevedea la inceputu, a cerutu se fie dispensatu sau dela afacerile secretariatului, sau dela cele ale directiunei scolare sau si dela amendoue, de óre-ce, fara a'si pagubi sanatatea, n'aru putea se le mai implinésca dupa cum ar' voi si dupa cum trebuinti'a cere, ér comitetulu, apretiandu motivele cererei, cu regretu a primitu abdicerea densului dela postulu de secretariu alu II, multiamindu'i pentru servitiile si sacrificiile aduse in decursu de 6 ani in acestu postu in interesulu Asociatiunei si rogându'lu, se func-

tionedie si mai departe in calitate de directoru alu tinerei scóle si se o conduca cu cunostuti' factu spre scopulu, la care țintesce.

Incátu pentru afacerile secretariatului comitetulu n'a veditu necesitatu a ingrigi, in modu provisoru, prin substituirea in acésta functiune a bibliotecariului Asociatiunei Dr. I. Crisianu.

Totu cu privire la comitetu, si anumitu la functionarii Asociatiunei s'au mai intemplantu, de asemenea in un'a din siedintiele anului curentu, si o alta schimbare. Domnulu jude reg. in pensiuene I. St. Siulutiu, cerendu din respectu la starea sdruncinata a sanatatii, se fie dispensatu dela afacerile de controloru, comitetulu s'a veditu cu regretu necesitatu a-i primi abdicerea, multiamindu'i pentru servițiile aduse in acésta functiune in interesulu Asociatiunei. Incátu pentru afacerile de controloru comitetulu a aflatu a se ingrigi si in acestu casu, in modu provisoriu prin substituirea in acésta functiune a membrului suplentu alu comitetului Dl Nicanoru Fratesiu, protosincelu si asesoru consistorialu.

Onorat'a adunare generala va binevoi dar' a dispune la timpul se cele trebuincióse prin o noua alegere, dându totodata si din parte'si espresiune multiamitei sale pentru zelulu si abnegatiunea, cu care fostulu secretariu si actualu directoru onorariu alu scólei civile sustinute de Asociatiune a proveditu in decursu de 6 ani afacerile secretariatului si care si adi continua a lucrá intru promovarea intereseloru Asociatiunei fara se crutie ostenele si sacrificii.

Totu la acestu locu ne luamu voia a face amintire si de o alta schimbare, si acésta din motivulu ca ea 'si are reflexulu in ratiociniulu ce se presenta onoratei adunari generale.

Schimbarea privesce cas'a propria a Asociatiunei, unde comitetulu 'si are localulu seu stabilu. Urmându adeca comitetulu concluseru luate in adunari generale din Brasiovu si Orestie, a facutu tóte pregatirile de lipsa si a dispusu esecutarea adaptariloru si reparaturiloru la acésta casa. Sub decursulu esecutarii constatandu-se defectuositatea plafonduriloru din parterre spre etagiulu II la odaile dinspre strada si trebuinti'a de a fi inlocuite prin constructiune noua, comitetulu s'a veditu necesitatu a urcá preliminarulu ce'l stabilise dintr'unu inceputu la sum'a indusa in ratiociniulu presentatu. Sumele necesarii s'au acoperitu din averea Asociatiunei si sunt a se considerá cá investitiune.

In siedintiele sale comitetulu a facutu dispositiunile pentru esecutarea concluseru adunarei generale, pentru folosirea sumeloru votate in budgetu cu privire la administratiune, la spriginirea de studenti si invetiacei de meserii, pentru fói'a Asociatiunei si pentru scóla de fete, resolvindu in acelasi timpu si curentiile intrate. Sumele votate in budgetu de adunarea generala, pentru anulu 1886, dupa-cum onorat'a adunare generala se va convinge din ratiociniulu alaturatu, s'au folositu intocmai indigitariloru primite. Stipendiile conferite in anii premergatori s'au lasatu in folosirea respectiviloru stipendisti si ajutorati, cari n'au terminatu inca cursulu in-

vetiaturei, dar' au doveditu progresu indestulitoriu si portare morala corespundietóre, ér' încàtu pentru stpendiile devenite vacante in anulu 1886 si pentru ajutórele date in favorulu invetiaceiloru de meserii din partea societatii „Transilvani'a“ s'au scrisu concursu si ele au fostu conferite tineriloru insemnati in conspectulu alaturatu 1/2 la acestu raportu.

Din spendiile amintite mai susu unulu de 20 fl. din fundatiunea „Tofaléna“ meritu pentru tineri descendenti dintr'o familia din fóst'a comuna „Tofaleu“, cari ar voi sè se aplice la meserii, nu s'a pututu conferi din cauza, ca uniculu concurentu, ce s'a prezentatu n'a intrunitu conditiunile stipulate in concursu, si astfelu sum'a acelui stipendiu s'a adausu la fondu.

Insemnamu mai departe totu cu privire la acestu objectu, ca din stipendiile devenite vacante in decursulu anului 1886 nu s'au mai conferitu, nefiindu prevediute in cadrulu budgetului votatu de adunarea generala dela Alb'a-Iuli'a din anulu 1886 si anumitu unu stipendiu de 100 fl. meritu pentru studenti dela scóelele reale, unu stipendiu de 100 fl. meritu pentru studenti dela scóelele comerciale si in fine doue stipendii de câte 100 fl. menite pentru ascultatóre de pedagogia, tóte din fondulu Associatiunei, fiindu a se reduce in intielesulu concluseru adunariloru generale din anii trecuti in specialu a celei dela anulu 1883 din Brasiovu, impartirea de stipendii la fundatiunile speciale; s'a creatu in sa parte si conferitu unu stipendiu nou de 40 fl. v. a. din „fundatiunea reposatiloru frati Radu si George M. Riurénu“.

Ajutoriu s'a pututu da in anulu 1886 numai intr'unu singuru casu. Din crutiarile facute in budgetulu anului 1885 la positiunea pentru spese neprevedute s'a votatu adeca studentelui in drepturi, Ilie Cismasiu, fostu cancelistu alu Associatiunei, sum'a de 60 fl. v. a. pentru inlesnirea studiiloru sale. Tóte celelalte cereri pentru ajutorarea scóeloru si privatiloru, mai alesu studentiloru, intre acestea si cele transpuse de càtra adunarea generala din anulu 1886, comitetulu s'a vediutu necesitatu ale resólvá de asta-data in modu negativu, in deosebi in considerarea speseloru ce le-au avutu cu ajustarea edificiiulu scólei de fete si cu prevederea invetiaméntului in aceea scóla, precumu si cu intocmirea corespundietóre a internatului impreunatu cu acestu institutu, spese, a caroru marime dupa cum e usioru de intielesu, nu s'a potutu prevedé dela inceputu.

In caus'a lasaminteloru Associatiunei transilvane inca pendente comitetulu continua a ținé evidenti'a receruta si a urmari resólvirea càtu mai grabnica a acelora.

In sarcinari primite in caus'a fundatiunei scólei centrale romane, care ar fi sè se infintiedie in Gherl'a, comitetulu a satisfacutu prin càstigarea dateloru necesare despre aceea fundatiune, din care resulta, cà acelea nu obliga pe Associatiune si pe comitetulu ei la nimicu si cà afacerea nu cade de locu in competinti'a comitetului Associatiunei.

II.

Edificiulu scolaru ridicatu si pusu sub coperisiu in decursulu anului 1885 apoi peste érn'a aniloru 1885—

1886 lasatu in stare cruda, pentru cá sè se svènte pe deplinu, a fostu in decursulu anului 1886 cu totulu terminatu si tóte celelalte pregatiri astfel inaintate, încàtu comitetulu a potutu luá tóte dispositiunile necesare pentru deschiderea scólei impreunate cu internatu a Associatiunei.

Inca in siedinti'a sa ordinara din lun'a lui Iunie comitetulu conformându-se, in urm'a indelungatelor pertractari asupr'a acestui obiectu, presciseloru Art. de lege XXXVIII din 1868 capu IV §. 16 lit. b, si capu V §. 67 si acceptându sistemulu unei scóle civile cu 4 clase, in care copilele voru avé se intre dupa-ce voru fi terminatu cursulu elementaru de 4 clase, a stabilitu in modu definitivu statutulu de organizare, precumu si planulu de invetiamèntu, conformându'lu pe cestu din urma legii statului si ordinatiuniloru mai inalte, a stabilitu in fine budgetulu scólei si conditiile pentru primire in scól'a civila in conformitate cu dispositiile legiloru regnicolare, apoi amenuntele pentru primirea in internatu si darea, pentru acumu, in intreprindere in ceea-ce privesce alimentarea eleveloru interne si a personalului de supraveghiere si de serviciu.

In legatura cu statutulu de organizare s'a instituitu pentru afacerile de invetiamèntu personalulu didacticu, deocamdata trei invetiatori in persónele dl Enea Hodosiu, Septimiu Albini si Sabinu P. Barcianu, toti cu studii academice, si o invetiátóre in persón'a domnisiórei Aureli'a Filipescu.

Vedièndu comitetulu, cà nici unulu din concurentii luati in considerare la numire, nu intrunescu conditiunea necesara, pentru a i se increde conducerea scólei, si avèndu in vedere, cà in conformitate cu statutulu de organizare alu scólei, unu delegatu alu comitetului are se pórté inspectiunea asupr'a tuturoru afaceriloru de scóla si de internatu, a numitu pe membrulu suplentu alu comitetului, secretariu II. al Associatiunei si profesoru la seminariulu Andreianu din locu, Dr. D. P. Barcianu, delegatu alu comitetului in afacerile scolare si ale internatului cu caracterulu si de directoru onoraru alu institutului pentru anulu scolaru 1886/7.

Incàtu pentru invetiátóre, comitetulu a preferitu a alege, pentru acumu, numai un'a, ér postulu de directóra a internatului, cà unulu, ce are insemnate pentru întreg'a desvoltare ulterióra a scólei si a internatului, l'a oferitu domnisiórei Elen'a baronesa Popu. In fine in legatura cu dispositiile §. 57. Art. de lege XXXVIII din 1868 si cu cele normate in ord. ministeriala ddo 26/8 1877 Nr. 21678 II comitetulu s'a adresatu la veneratulu consistoriu archidiecesanu din Sibiu si la veneratulu ordinariatu din Blasiu pentru comunicarea unui planu de invetiamèntu din religiune si morala pentru scól'a civila, precumu si pentru numirea persóneloru incredintiate cu predarea acestui obiectu de invetiamèntu.

Acestea terminate, se defipse si terminulu deschiderei scólei pe 15 Septemvrie n. 1886, acèsta in deosebi in vederea hârtiei inspectoratului reg. ung. de scóle alu comitatului Sibiu ddo 27/8 n. 1886 Nr. 905/1886

prin care dispune, ca deore-ce statutulu de organizare si planulu de invetiamentu alu scólei s'a prezentatu din partea comitetului administrativu alu comitatului in 8 Augustu 1886 la in. ministeriu, cu deschiderea sè se astepte pàna la 8/9 n. pentru a se sustinea astfelu timpulu de 30 de zile pentru eventualele observari ale autoritatii superioare.

Observamu la acestu locu, ca pentru a face o inlesnire parintiloru cari aru dori, ca si in cursulu celoru 4 clase primare sè se faca totu in limb'a romàna, comitetulu a adopostitu in edificiulu scolaru, pe lãnga anumite conditiuni bine precisate si acceptate de ambe partile, si scól'a primara, sustinuta de reuniunea femeiloru romàne din Sibiu, pentru de a dá instructiunea primara receruta, oferindu in internatulu Associatiunei si eleveloru acestei scóle ingrijirile trebuinciose, intocmai ca si eleveloru scólei civile si in acelési conditiuni.

Dupa premergerea actului ritualu obicinuitu, scól'a si internatulu se deschise in sfersitu la terminulu indicatu mai sus, la 15 Septemvrie n. functionãndu deocamdata pàna la implinirea unoru formalitati, respective pàna se va fi satisfacutu conditiuniloru prevedute in §§. 17 si 103 ai Art. de lege XXXVIII din 1868 conformu esmisului inalt. ministeriu reg. ung. de culte si instructiune publica ddto 4 Fauru a. c. Nr. 1948 ca scól'a civila de fete cu caracteru privatu fãra dreptulu de publicitate.

Atãtu statutulu de organizare cãtu si planulu de invetiamentu au primitu aprobarea autoritatii superioare, si astfelu comitetulu a potutu cu placere constatã, ca din acèsta parte scól'a intemeiata de Associatiune e pe deplinu asigurata.

Intetirea, cu care in cele din urma a trebuitu sè se faca dispositiunile pentru deschiderea scólei, si necesitatea, in care comitetulu s'a aflatu de a face dispositiuni cu privire la conducerea scólei cu abatere dela prescrierile statutului apròpe in ór'a din urma, au ingreunatu pregatirea in tóta linistea a tuturoru afaceriloru scolare, astfelu, ca chiaru dupa deschiderea scólei au trebuitu sè se faca lucruri, care aru fi fostu se fie terminate inainte de deschidere.

Aceste greutati invinse, s'au ivitu in curendu dupa deschiderea scólei altele. Scól'a intemeiata de Associatiune, fiindu cea dintãiu de categori'a acèsta la noi romàni de aici din patria, au fostu lipsita de spriginulu ce'lu dau esperientiele anteriore, si de traditiuni pedagogice bine intemeiate, cari se-i servesca de indreptariu la inceperea si continuarea lucrarii sale; apoi seraci'a literaturii nòstre scolastice etc. au contribuitu a ingreunã lucrarea.

Zelulu insa si abnegatiunea delegatului Associatiunei Dr. D. P. Barcianu, care dupa cumu amu amintitu, a fostu insarcinatu a conduce scól'a in calitate de Director onorariu, apoi zelulu laudabilu si diliginti'a, cu care corpulu profesorulu s'a nizuitu a'si indeplinì chieamarea, au facutu se dispara incetulu cu incetulu tôte greutatile atinse mai susu si rezultatele imbucuratore, ba pentru inceputulu lucrarii surprindietore chiaru, au doveditu aavea, ca scól'a Associatiunei si in directiunea acèsta este asigurata, si ca sustiitorii potu privi cu liniste in viitorulu ei.

Asemenea scólei ca atare a fostu la culmea misiunei si internatulu impreunatu cu ea.

Disciplin'a, ordinea si curatieni'a, ce au domnitu in internatu, au facutu conducãtoarei aceluia domnioref Elen'a Brs. Popu, tóta onórea. Mersulu regulatu in functionarea scólei si a internatului, si rezultatele surprindietore obtinute in primul anu scolaru cu privire la scopulu ce se urmaresce: de a dá eleveloru o cultura generala, decãtu care mai inalta nu se póte dá femeii in scólele esistente in patria, a le oferì ocaziune pentru castigarea de cunoscintie folositore in ceea-ce privesce practic'a vietiei, si, ceea-ce este mai pre susu de tôte, de a le dá o crestere in conformitate cu cerintiele vietiei poporului romãnu in limb'a romàna, tôte acestea au datu comitetului none dovedi, ca unei adencu simtite trebuintie a corespunsu Associatiunea transilvana atunci, când, apretiãndu insemnatatea deosebita a femeii pentru intrég'a crestere si pentru viitoriulu unui poporu, a decisu infiintiarea unui astfelu de institutu.

Comitetulu, consciu altfelu de multele sarcini si jertfe materiale, ce Associatiunea a trebuitu se si le impuna, jertfe, care numai incetulu cu incetulu se voru recompensã, are deplina convingere — ca capitalele cheltuite cu infiintiarea acestui lacasiu alu muselor, sunt siguru elocate, si ca timpulu nu e departe, cându productivitatea lor se va manifestã in tôte pãturile poporului nostru multu cercatu.

Se vedemu care si cãtu de mari sunt acelea capitale!

Edificiulu scólei se urca conformu documentelor justifiatõre la cass'a Associatiunei la sum'a de	62643 fl. 21 cr.
Obiectele inventariului scólei representa sum'a efectiva	7407 fl. 66 cr.
In totalu costa edificiulu scólei dimpreuna cu tôte intocmirile trebuinciose, mijlõce de invetiamentu si mobiliaru sum'a de	70.050 fl. 87 cr.
In ceea-ce privesce spesele avute cu scól'a in decursulu anului scolaru 1886/7 inclusive 31 Iuliu a. c. acelea se redica la sum'a de	8651 fl. 07 cr.
er venitele incurse din taxele prescrite dau sum'a de	5332 fl. 60 cr.
Remãne deci de pe anulu trecut scolaru unu deficitu de	3318 fl. 47 cr.

Spesele impreunate cu zidirea, intocmirea si in parte cu sustinerea scólei s'au acoperitu prin imprumuturi, despre a caroru acoperire se voru face propuneri la budgetele respective.

Incãtu pentru deficitulu de 3318 fl. 47 cr. rezultatu din mic'a frecuentia, de care s'a bucuratu scól'a in decursulu primului anu alu functionarii ei, acela se explica mai alesu prin intãrdierea cu deschiderea scólei provenita, dupa cum amu aratatu la altu locu, din impregiurari neatentatõre de comitetu, si se va poté acoperi din contribuirile in favorulu scólei ce in urm'a apelului esmisu

càtra publiculu român din tóte partile continua a intra la cass'a Associatiunei.

Fiindu pe viitoru, dupacum avemu puternice cuvinte a sperá, frecuenti'a mai mare — nu numai voru lipsi deficientele — ci ne vomu poté presentá inaintea Onoratei adunari generale chiaru si cu prisosuri. Conscia de multele greutati financiare ce le va intimpiná Associatiunea nu si-a facutu càtu-si de puçine illusiuni, ci se póte, cà nici càndu mari preste mesura nu voru fi càstigurile materiale, si acésta se esplica prin starea materiala a poporului nostru, carele altfelu, insetatu dupa cultura, nu crutia — dupa cumu noi cei de fatia, aprópe toti o scimu din propria-ne esperientia — nici ostenele, nici jertfe, ba, càndu vede lips'a 'si trage dela gura chiaru, numai cá se-si adape fragedele-i mladitie cu a culturai dulcétia; cu atátu mai mari si mai satisfacátore voru fi in sa càstigurile morale, si acésta este, credemu noi, ceea-ce mai alesu dorimu, la ceea-ce mai alesu ne asteptamu.

III.

Privitoru la administrarea averei Associatiunei amintimu, cà incepèndu cu anulu 1886 s'a pusu in lucrare o noua contabilitate si unu nou modu de ratiocinii la cass'a Associatiunei, care are evidentia la tóte titlurile budgetului si control'a corespundietóre.

Totu cu privire la administrare amintimu, cà dupa-ce taxele de membrii ordinari chiaru si cu modulu circumscrisu in normativulu pentru incassarea acelora de dto 31 Octomvrie 1884, aprobatu de adunarea generala din Gherl'a dela 1885 au intratu nespusu de greu, comitetulu, consideràndu multimea cereriloru si pretensiuniloru câte se facu din mijloculu publicului càtra Associatiune resp. càtra cass'a prea modesta pe anu ce merge in proportiune crescènda, a acceptatu dela inceputulu anului currentu, modalitatea de a se incassa prin mandate postale, precumu se face si de càtra alte institute, societati si reuniuni in tiéra si in afara.

Practicabilitatea sau nepracticabilitatea acestei dispositiuni, fiindu lucrulu acumu in curgere, se va poté constatá cu sigurantia numai in viitoru; atát'a putemu anticipá, cà — dupa càtu s'a potutu esperiá in scurtulu timpu de càndu este pusa in lucrare, nou'a modalitate de incassarea taxelor, promite unu resultatu cu multu mai favorabilu decátu dispositiunile anterióre in directiunea acésta.

Din ratiociniulu ce se presenta pentru anulu administrativu 1886 resulta, cà la venite positiile budgetare: taxe dela membrii, preliminate cu 2000 fl., au realizatu cu 1221 fl. 91 cr. mai multu.

Pe de alta parte in sa interesele dupa efecte publice, preliminate cu 1459 au datu cu 472 fl. 16 cr. mai puçinu, acésta din motivu, cà pentru acoperirea sumelor recerute pentru adaptarile si reparaturile facute la cass'a Associatiunei si a sumelor recerute pentru platirea rate-loru architectului pentru zidirea scólei, comitetulu s'a vedintu necesitatu a face unu imprumutu la fondulu Associatiunei, procuràndu sumele recerute prin vèndiarea

de efecte de ale numitului fondu, care se tinu in evidentia cá imprumutu datu scólei de fete, apoi sum'a preliminarata pentru taxele de administratia cu 160 fl. 91 cr. a remasu cu 31 fl. 30 cr. mai josu decátu preliminarulu, de asemenea a remasu mai josu decátu preliminarulu cu 72 fl. si sum'a preliminarata cu 100 fl. pentru prenumeratiuni la „Transilvani'a“ si la chirii, in locu de 1472 fl. preliminati s'au realizatu cu 566 fl. 44 cr. mai puçinu, din cauza, cà mai multe localitati, ce mai nainte erá inchiriate, au trebuitu se fie desiertate in favorulu esecutarei reparaturiloru si adaptariloru.

In rubric'a speseloru s'a spesatu mai puçinu la positi'a „Trebuintie neprevedite“ cu 53 fl. 41 cr., la contributiune si spese diverse cu 41 fl. 83 cr., la reparaturi merunte cu 143 fl. 52 cr., la spese de tipariu pentru fói'a „Transilvani'a“ cu 433 fl. 85 cr. (care s'au reser- vatu in sa pentru anulu 1887); la dotatiunea bibliotecei cu 191 fl. 04 cr., la stipendiile pentru studenti dela scólele reale cu 100 fl., la stipendiulu pentru studenti dela scólele comerciale cu 50 fl., la stipendiile pentru ascultatóre de pedagogia cu 100 fl., preste totu dara mai puçinu cu 1113 fl. 65 cr. v. a.

Starea averei Associatiunei a fostu, conformu ratiociniului la 31 Decemvrie 1886 109597 fl. 98 cr. adeca cu 9213 fl. 18 cr. mai multu, decátu in anulu precedentu.

Intrég'a avere administrata de comitetulu Associatiunei a fostu la acelasiu terminu 123918 fl. 64 cr., mai multu ca in anulu precedentu cu 9608 fl. 11 cr.

Sum'a depositelor s'a urcatu cu 31 Decemvrie 1886 la 3846 fl. 26 cr.

Comisiunea insarcinata cu revisuirea ratiociniului l'a aflatu esactu si in conformitate cu registrele si documentele justificative.

Scontrarile facute au constatatu la cass'a Associatiunei tóte in buna ordine.

La cele espuse cu privire la ratiociniulu adaugemu ca in decursulu anului 1886 au intratu la cass'a Associatiunei 100 fl. din lasamèntulu lui Teodoru Moldovanu Bucsi'a din Mediasiu.

De asemenea s'a trimisu comitetulu Associatiunei prin zelosulu membru avocatulu A. Cosm'a din Supuru din lasamèntulu lui I. Contiu din Ghiurcutu, o suma de 600 fl. v. a., care pàna la regularea fundatiunei se administrèdia in depositu fructificatoru.

S'a transpusu mai departe acestui comitetu prin Dl Basiliu Groze si Danila Sànjonu din Maieru cu datulu 28 Februarie 1886 o paria a testamentului reposatului Gregoriu Hangea din Maier, fostu c. r. cancelistu in pensiune cu datulu 21 Februaru 1886 si unu codicilu la acestu testamentu, in puterea càrora din remasulu reposatului se lasa in administratiunea Associatiunei transilvane sum'a de 1000 fl. depusi in cass'a de pastrare „Auror'a“ din Naseudu, pentru infintiarea unui fondu de stipendii cu numele Gregoriu Hangea dupa mórtea soçiei sale, si 50 fl. v. a. in favorulu fondului academiiei romane de drepturi.

Cătu pentru sum'a din urma se dispune in codicilu, că ea se se folosésca cá unu micu temeiu pentru infiintiarea unei reuniuni romane de sodali, sau de industrie preste totu, sau se se dea cá ajutoriu unei asemenea reuniuni esistente.

Cu privire la sum'a de 1000 fl. depusa la cass'a de pastrare „Auror'a“ s'a dispusu vinculara, avendu a se platí veduvei, pe cătu timpu va fi in viatia dela cass'a numitului institutu numai interesele dupa acelu capitalu.

In legatura cu ratiociniulu pro 1886 presentamu proiectulu de budgetu pro 1888.^{2/} Acesta arafa la venite sum'a de 4512 fl. 40 cr., intre cari sumele mai considerabile sunt 2500 fl. taxe dela membrii si 1450 fl. chirii dela cas'a din strad'a morii Nr. 8.

La spese sum'a totala, dupa reducerea in intielesulu dispositiiloru adunariloru generale anteriore a stipendiiloru devenite vacante si prin reducerea positiei la spese cu realitatile, contributiune, reparatúri merunte si diverse este 2950 fl.

Membrii ai Asociatiunei pro 1886 au fostu :

- a) fundatori 76 ;
- b) ordinari pe viatia 108 ;
- c) ordinari cu taxe anuale 582.

Intre acestea se afla si cei insemnati in list'a alaturata ^{3/}. cá insinuati dela adunarea generala din Alb'a-Iuli'a incóci pàna la finea anului 1886 si dela 1 Ianuaru 1887 pàna la acésta adunare generala.

Dintre membrii Asociatiunei au reposatu in decursulu anului 1886 si pàna la present'a adunare generala cei insemnati in list'a alaturata ^{4/}.

IV.

Bibliotec'a Asociatiunei cu finea anului 1886 a constatu din 5828 tomuri, cu 98 tomuri mai multu decâtu in anulu precedentu, unu sporiu provenitu din donatiuni si intrari in schimbu, dela Academi'a romana din Bucuresci, dela Academi'a de sciintie din Budapest'a, dela Universitatea sasésca din Sibiu, dela Academi'a de sciintie din Vien'a, dela societatea „Verein für Siebenbürg. Landeskunde“ in Sibiu, dela bibliotec'a nationale din Florenti'a si Rom'a, dela societatea geografica romana din Bucuresci, dela Dl Meitani din Bucuresci etc.

Dintre scrierile periodice au incursu gratuitu : „Telegrafulu Romanu“, „Gazet'a Transilvaniei“, „Luminatorulu“, „Famili'a“, „Amiculu Familiei“, „Gazet'a Saténului“, „Römânische Revue“, „Biseric'a ortodoxa romana“, „Gazet'a poporului“, „Scól'a si Famili'a“, „Meseriasulu romanu“, ear „Literarisches Centralblatt“ s'a procuratu din sum'a votata pentru biblioteca.

Inventariulu Bibliotecei s'a sporitu cu 307 esemplare din „Transilvani'a“ pro 1886 si a scadiutu cu 2 colectiuni

de câte 1 esemplaru din organulu ~~Asociatiunei~~ inceputulu aparitiunei sale donate bibliotecei dela universitatea c. r. din Cernautiu si spitalului Franciscu Iosifianu din Sibiu.

V.

„Transilvani'a“ organulu Asociatiunei a continuata a se edá si in anulu 1886 sub redactiunea Dlui primu-secretariu alu Asociatiunei.

Ea s'a tiparitu in 600 esemplare, din care s'au trimisu membriloru ordinari pe viatia esemplare 174, la prenumeranti 28 esemplare, la despartieminte 18 esemplare, la bibliotecei scolare si in schimbu 45 esemplare, oficióse 8 esemplare.

Aici este locul se observamu, cá comitetulu conformandu-se conclusulu adunarei generale din Alb'a-Iuli'a siedinti'a II pt. 39 a dispusu, ca cu inceperea dela 1 Ianuaru a. c. organulu Asociatiunei se se trimita gratuitu membriloru, cari platescu taxele regulatu.

VI.

Cu privire la despartiamintele Asociatiunei relevamu, cá cele mai active intru promovarea scopuriloru Asociatiunei mai totu numai pe cele amintite si in rapórtelule aniloru trecuti, anumitu pe alu Sibiului, Brasiovului, Dejului, Clujului, Sebesiului, Abrudului, Albei-Iuliei, Blajului, Simleului, Reghinului si cá de nou reconstruitu alu Fagarasiului.

VII.

Supunendu raportulu acesta apretiarei onoratei adunari generale in legatura cu aclusele :

- a) ratiociniu pro 1886 ;
- b) budgetu pro 1888 ;
- c) consemnarea membriloru nou insinuati ;
- d) consemnarea celoru ajutorati prin stipendii ;
- e) consemnarea celoru reposati dintre membrii asociatiunei ;

adunarea generala se binevoésca :

1. a da comitetulu absolutoriu pentru activitatea sa din anulu 1886 ;
2. a aproba budgetulu propusu pentru anulu 1888 ;
3. a declará de membrii pe cei consemnati in list'a presentata ;
4. a face amintirea obicínuita pentru membrii reposati, si
5. a alege pe secretariulu comitetulu si pe controlorulu.

Din siedinti'a comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, finuta la Sibiu in 16 Augustu 1887.

Venite

Posit. budget.	Nr. cur.		Preliminatu		Perceptu		Plus, Minus	
			fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
I. Fondulu Asociatiunei.								
	1	Starea cassei cu 31 Decembre 1885	—	—	227	32	—	—
1	2	Taxe dela membrii ordinari și ajutatori (100 fl. in obligatiuni)	2000	—	3221	91	+ 1221	91
2	3	Prenumeratiuni la fôia	100	—	28	—	— 72	—
3	4	Chiria dela cas'a din Sibiu	1472	—	905	66	— 566	34
4	5	Interese după efecte publice	1459	—	986	84	— 472	16
5	6	Taxe de administrare dela fundatiuni	160	91	129	61	— 31	30
	7	Efecte vendute	—	—	20026	—	—	—
	8	Bani ridicati din cass'a de pastrare	—	—	13184	40	—	—
	9	Interese dupa inlocari	—	—	112	62	—	—
10		Mobili vendute	—	—	12	—	—	—
	11	Contribuiri la scól'a de fete, 1325 fl. in obligat. si	—	—	6119	51	—	—
	12	Venite dela scól'a. de fete	—	—	1852	33	—	—
	13	Anticipatiuni	—	—	8036	87	—	—
					54843	07	+ 1221	91
							— 1141	80

Nr. budget.	Nr. cur.		Preliminatu		Erogatu		Plus, Minus	
			fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
I. Fondulu Asociatiunei.								
1	1	Secretariului II-lea remuneratiune	300	—	300	—	—	—
2	2	Cassariului remuneratiune	200	—	200	—	—	—
3	3	Bibliotecariului remuneratiune	60	—	60	—	—	—
4	4	Cancelistului remuneratiune	300	—	300	—	—	—
5	5	Servitoriului remuneratiune	180	—	180	—	—	—
6	6	Spese de cancelarie	150	—	150	—	—	—
7	7	Trebuintie neprevedute	200	—	146	59	—	53 41
8	8	Contributiune si spese diverse	500	—	458	17	—	41 83
9	9	Reparaturi merunte	200	—	56	48	—	143 52
10	10	Secrètariului I. remuneratiune	400	—	400	—	—	—
11	11	Spese de tipariu „Transilvania“	700	—	266	15	—	433 85
12	12	Dotatiunea bibliotecii	200	—	8	96	—	191 04
13	13	Doue stipendii pentru studenti la scóle reale a 100 fl.	200	—	100	—	—	100 —
14	14	Unu stipendiu pentru studenti la scól'a comerciala a 100 fl.	100	—	50	—	—	50 —
15	15	Doue stipendii pentru eleve la scóle pedag. a 100 fl.	200	—	100	—	—	100 —
16	16	Unu stipendiu pentru studenti la academ. de silv.	300	—	300	—	—	—
17	17	Unu stipendiu pentru tineri sau tinere, cari voru invetia la unu institutu industrialu in patria a 60 fl.	60	—	60	—	—	—
18	18	Unu stipendiu pentru perfectiunea in meseria de lemnaritu cu pre-ferintia tineriloru de muntii apusu.	100	—	100	—	—	—
19	19	Adaptari la cas'a Asociatiunei din Sibiuu.	—	—	8509	48	—	—
20	20	Efecte cumperate	—	—	502	72	—	—
21	21	Bani elocati in cass'a de pastrare	—	—	11195	—	—	—
22	22	Zidirea scólei de fete	—	—	21447	73	—	—
23	23	Inventariulu scólei de fete	—	—	6987	97	—	—
24	24	Spese cu intretinerea scólei de fete	—	—	2285	21	—	—
25	25	Repararea casei lui Iancu	—	—	300	—	—	—
26	26	Starea cassei cu 31 Decembre 1886.	—	—	378	07	—	—
					54843	07	—	1113 67

Posit. budget.	Nr. cur.		Preliminatu		Erogatu		Plus, Minus	
			fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
II. Fundatiunea Marinoviciu.								
19	1	Unu stipendiu	60	—	60	—	—	—
20	2	Taxa de administrare	22	78	22	78	—	—
—	3	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	4	56	—	—
—	4	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	18	86	—	—
			82	78	106	20	—	—
III. Fundatiunea Dobàc'a.								
21	1	Unu stipendiu	50	—	—	—	—	50
22	2	Taxa administrativa	10	78	10	78	—	—
—	3	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	2	69	—	—
—	4	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	97	66	—	—
			60	78	111	13	—	50
IV. Fundatiunea Riurenu.								
23	1	Unu stipendiu	40	—	—	—	—	40
24	2	Taxa de administrare	12	11	12	11	—	—
—	3	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	—	24	—	—
—	4	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	59	89	—	—
			52	11	72	24	—	40
V. Fundatiunea Basiota.								
25	1	Unu stipendiu	20	—	20	—	—	—
26	2	Taxa administrativa	5	69	5	69	—	—
—	3	Elocati in cass'a de pastrare	—	—	3	85	—	—
—	4	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	4	31	—	—
			25	69	33	85	—	—
VI. Fundatiunea Galliana.								
27	1	Unu stipendiu	60	—	—	—	—	60
28	2	Taxa administrativa	14	40	14	40	—	—
—	3	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	3	27	—	—
—	4	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	69	60	—	—
			74	40	87	27	—	60

Venite

Posit. budget.	Nr. cur.		Preliminatu		Perceptu		Plus, Minus	
			fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
VII. Fundatiunea Tofaléna.								
15	1	fl. 1600 scrisuri fonciare, interese	72	—	96	—	+ 24	—
16	2	Capitale inlocate, interese	20	25	2	81	— 17	44
			92	25	98	81	+ 24	—
							— 17	44
VIII. Fundatiunea anonima (Brasiovu).								
17	1	fl. 300 scrisuri fonciare, interese	18	—	18	—	—	—
18	2	Capitale elocate, interese	4	—	4	97	+ —	97
			22	—	22	97	+ —	97
IX. Fundatiunea Timoteiu Cipariu.								
19	1	fl. 500 imprumutulu statului ex 1860	20	—	20	—	—	—
			20	—	20	—	—	—
X. Fundatiunea G. B. V.								
20	1	fl. 3000 prioritati transilvane, interese	150	—	150	—	—	—
21	2	fl. 300 actii „Albin'a“	30	—	30	—	—	—
			180	—	180	—	—	—
XI. Fundatiunea Pop Maior.								
—	1	fl. 1200 scrisuri fonciare, interese	—	—	72	—	+ 72	—
22	2	Capitale elocate, interese	60	10	1	81	— 58	29
			60	10	73	81	+ 72	—
							— 58	29

Sibiu, 31 Decembrie 1886.

Subsemnat'a comisiune a comitetului Asociatiunei transilvane esaminându ratiociniulu

Sibiu, in 23 Iulie 1887.

B. P. Harsianu m. p.

Spese

Posit. budget.	Nr. cur.		Preliminatu		Erogatu		Plus, Minus		
			fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	
VII. Fundatiunea Tofalena.									
29	1	Doue stipendii	40	—	20	—	—	20	—
30	2	Taxa administrativa	16	11	16	11	—	—	—
—	3	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	2	81	—	—	—
—	4	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	59	89	—	—	—
			56	11	98	81	—	20	—
VIII. Fundatiunea anonima (Brasiovu).									
31	1	Taxa administrativa	3	82	3	82	—	—	—
—	2	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	4	97	—	—	—
—	3	Imprumutati fondului Asociatiunei	—	—	14	18	—	—	—
			3	82	22	97	—	—	—
IX. Fundatiunea Timoteiu Cipariu.									
32	1	Dotatiunea fondului Asociatiunei	—	—	13	34	—	—	—
—	2	„ societatii teatrului	—	—	6	66	—	—	—
			—	—	20	—	—	—	—
X. Fundatiunea G. B. V.									
33	1	Taxa de administrare	31	90	31	90	—	—	—
34	2	Estradatu fundatoriului	—	—	148	10	—	—	—
			31	90	180	—	—	—	—
XI. Fundatiunea Pop Maior.									
—	1	Taxa de administrare	12	02	12	02	—	—	—
—	2	Elocatu in cass'a de pastrare	—	—	1	81	—	—	—
—	3	Imprumutatu fondului Asociatiunei	—	—	59	98	—	—	—
			12	02	73	81	—	—	—

I. St. Siulutiu m. p.
controlor.

Eugen Brote m. p.
cassariu.

presentu si confrontandu-lu cu registrulu de cassa si documentele respective, l'a aflatu in regula.

Const. Stezariu m. p.

E. Macelariu m. p.

Starea averei Asociatiunii transilvane pentru literatur'a româna

I. Fondulu Asociatiunii.

A. Active:

	fl.	cr.	fl.	cr.
1 Numerariu:				
Bani gat'a in cassa			378	61
2 Realitati:				
a) Cas'a din Sibiu, strad'a morii Nr. 8	37870	84		
b) Edificiulu scólei de fete	63826	45		
c) O realitate din Vidr'a	300	—	101997	29
3 Efecte publice:				
a) fl. 300 imprumutulu statului ex 1860 à 139	417	—		
b) fl. 6500 actii „Transilvani'a“ à 100	6500	—		
c) fl. 100 acti'a drumulu feratu Szatmar-Nagybanya à 100	100	—		
d) fl. 100 acti'a „Gesellschaftshaus“ din Sibiu à 100	100	—	7117	—
4 Debitori:				
a) Ludovic Meheşiu din Mehadia anticipatiune	200	—		
b) Emilian Popoviciu	50	—		
e) Adam Szilagyi	50	—		
d) Despartiaméntulu Sighisiór'a	42	25		
e) Rubin Patiti'a, avocatulu	25	—		
f) In cass'a de pastrare:				
aa) George Boeriu, Vad.	—	—		
bb) Fondului asociatiunii	32	38	399	63
5 Mobili:				
Conformu inventariiloru speciali			7742	32

Sum'a Activelor 117634 85

B. Pasive:

Anticipatiuni			8036	87
Sum'a Activelor curate			109597	98

II. Fundatiunea Marinoviciu.

fl. 1000 renta austriaca in hârtie (Maiu) à 82.75	827	50		
fl. 300 bonuri rurale transilvane à 104.25	312	75		
fl. 1100 scrisuri fonciari „Albin'a“ 6% à 100	1100	—		
Inlocati in cass'a de pastrare	96	20		
Imprumutu fondului Asociatiunii	18	86		
	2355	31	2355	31
Lature			111953	29

si cultur'a poporului român cu 31 Decemyrie 1886.

	fl.	cr.	fl.	cr.
Translature	—	—	111953	29
III. Fundatiunea Dobâca.				
fl. 1000 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6%	1000	—		
Elocati in cass'a de pastrare	55	39		
Imprumutati fondului Asociatiunei	97	66		
	1153	05	1153	05
IV. Fundatiunea Riurênu.				
fl. 1200 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6%	1200	—		
Elocati in cass'a de pastrare	5	11		
Imprumutati fondului Asociatiunei	59	89		
	1265	—	1265	—
V. Fundatiunea Basiota.				
fl. 500 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6%	500	—		
Elocati in cass'a de pastrare	80	31		
Imprumutati fondului Asociatiunei	4	31		
	584	62	584	62
VI. Fundatiunea Galliana.				
fl. 1400 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6%	1400	—		
Elocati in cass'a de pastrare	69	13		
Imprumutati fondului Asociatiunei	69	60		
	1538	73	1538	73
VII. Fundatiunea Tofalêna.				
fl. 1600 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6%	1600	—		
Elocati in cass'a de pastrare	60	09		
Imprumutati fondului Asociatiunei	59	89		
	1719	98	1719	98
VIII. Fundatiunea anonima (Brasiovu).				
fl. 300 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6%	300	—		
Elocati in cass'a de pastrare	103	95		
Imprumutati fondului Asociatiunei	14	18		
	418	13	418	13
Lature			118632	80

	fl.	cr.	fl.	cr.
Translature	—	—	118632	80
IX. Fundatiunea Timoteiu Cipariu.				
fl. 500 imprumutulu statului ex 1860 à 137.50	687	50		
	687	50	687	50
X. Fundatiunea G. B. V.				
fl. 3000 prioritati transilvane à 100	3000	—		
fl. 300 actii „Albin'a“ à 100	300	—		
	3300	—	3300	—
XI. Fundatiunea Pop Maior.				
fl. 1200 scrisuri fonciare „Albin'a“ 6% à 100	1200	—		
Elocati in cass'a de pastrare	38	56		
Imprumutatu fondului Associatiunei	59	98		
	1298	54	1298	54
			123918	64
XII. Deposite.				
Monumentulu Andreiu Muresianu	2327	58		
Despartiemântulu XVII. Reghinu	236	58		
Siomcuta-mare	55	26		
Societatea pentru infintiarea Teatrului	52	56		
George Boeriu pentru scól'a de fete	21	78		
Societatea „Transilvani'a“	487	50		
Fundatiunea „Contiuana“	665	—	3846	26

Recapitulatiune

		Starea averei in anulu 1885		Starea averei in anulu 1886		+ crescutu — scadiutu	
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
I.	Fondulu Asociatiunei	100384	80	109597	98	+ 9213	18
II.	Fundatiunea Marinoviciu	2338	89	2355	31	+ 16	42
III.	„ Dobăca	1101	14	1153	05	+ 51	91
IV.	„ Riurėnu	1204	87	1265	—	+ 60	13
V.	„ Basiota	576	46	584	62	+ 8	16
VI.	„ Galliana	1465	86	1538	73	+ 72	87
VII.	„ Tofalėna	1657	28	1719	78	+ 62	50
VIII.	„ anonima (Brasiovu)	398	98	418	13	+ 19	15
IX.	„ Timoteiu Cipariu	696	—	687	50	— 8	50
X.	„ G. B. V.	3258	—	3300	—	+ 42	—
XI.	„ Pop-Maior	1236	75	1298	54	+ 61	79
		114319	03	123918	64	+ 9608 — 8	11 50

Sibiu, in 31 Decemvrie 1886.

Eugen Brote m. p.,
cassariu.

Siulutiu m. p.,
controlor.

Subsemnat'a comisiune esaminandu acestu inventariu l-a aflatu in regula.

Sibiu, 23 Iulie 1887.

Const. Stezariu m. p.

Elia Macelariu m. p.

ratur'a româna si cultur'a poporului român pe anulu 1888.

		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
S p e s e.							
I. Fondulu Asociatiunei.							
1	Secretariului I-lea remuneratiune	400	—				
2	Secretariului II-lea remuneratiune	300	—				
3	Cassariului remuneratiune	200	—				
4	Bibliotecariului remuneratiune	60	—				
5	Cancelistului remuneratiune	300	—				
6	Servitoriului remuneratiune	180	—				
7	Spese de cancelarie	150	—				
8	Spese cu realitatile (contributiune, reparaturi merunte si diverse) .	450	—				
9	Spese cu fôia „Transilvani'a“	550	—				
10	Dotatiunea bibliotecii	100	—				
11	Spese estraordinare	100	—				
12	Unu stipendiu pentru tineri sau tinere care invétia la unu institutu industrialu din patrie	60	—				
13	Unu stipendiu pentru perfectionarea in meseri'a de lemnaritu .	100	—	2950	—	2950	—
II. Fundatiunea Marinovicu.							
14	Unu stipendiu	—	—	60	—		
15	Taxa de administrare	—	—	23	55		
						83	55
III. Fundatiunea Dobâc'a.							
16	Unu stipendiu	—	—	50	—		
17	Taxa administrativa	—	—	11	53	61	53
IV. Fundatiunea Riurénu.							
18	Unu stipendiu	—	—	40	—		
19	Taxa administrativa	—	—	12	65	52	65
	Transport	—	—	—	—	3147	73

		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
	Transportu	—	—	—	—	4783	69
	V. Fundatiunea Basiota.						
12	Venitu dupa fl. 500 scrisuri fonciare	—	—	30	—		
13	Venitu dupa capitale elocate:						
	a) in cass'a de pastrare fl. 80.31	4	01	—	—		
	b) la fondulu Associatiunei fl. 4.31	—	21	4	22	34	22
	VI. Fundatiunea Galliana.						
14	Venitu dupa fl. 1400 scrisuri fonciare	—	—	84	—		
15	Venitu dupa capitale elocate:						
	a) in cass'a de pastrare fl. 69.13	3	46	—	—		
	b) la fondulu Associatiunei fl. 69.60	3	47	6	93	90	93
	VII. Fundatiunea Tofalena.						
16	Venitu dupa fl. 1600 scrisuri fonciare	—	—	96	—		
17	Venitu dupa capitale elocate:						
	a) in cass'a de pastrare fl. 60.09	3	01	—	—		
	b) la fondulu Associatiunei fl. 69.89	3	50	6	51	102	51
	VIII. Fundatiunea anonima (Brasiovu).						
18	Venitu dupa fl. 300 scrisuri fonciari	—	—	18	—		
19	Venitu dupa capitale elocate:						
	a) in cass'a de pastrare fl. 103.95	5	21	—	—		
	b) la fondulu Associatiunei fl. 14.18	—	71	5	92	23	92
	IX. Fundatiunea Timoteiu Cipariu.						
20	Venitu dupa fl. 500 imprumutulu statului ex 1860	—	—	20	—	20	—
	X. Fundatiune G. B. V.						
21	Venitu dupa fl. 3000 prioritati trans.	—	—	150	—		
22	Venitu dupa fl. 300 actii Albin'a	—	—	30	—	180	—
	XI. Fundatiunea Pop Maior.						
23	Venitu dupa fl. 1200 scrisuri fonciari	—	—	72	—		
24	Venitu dupa capitale elocate:						
	a) in cass'a de pastrare fl. 38.56	1	93	—	—		
	b) la fondulu Associatiunei fl. 59.98	3	—	4	93	76	93
	Suma totala	—	—	—	—	5312	20

Din siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana

Iacobu Bologa m. p.,
vics-presidentu.

		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
	Transportu	—	—	—	—	3147	73
	V. Fundatiunea Basiota.						
20	Unu stipendiu	—	—	20	—		
21	Taxa administrativa	—	—	5	88		
						25	88
	VI. Fundatiunea Galliana.						
22	Unu stipendiu	—	—	60	—		
23	Taxa administrativa	—	—	15	38		
						75	38
	VII. Fundatiunea Tofaléna.						
24	Doue stipendii à fl. 20	—	—	40	—		
25	Taxa administrativa	—	—	17	29		
						57	29
	VIII. Fundatiunea anonima (Brasiovu).						
26	Taxa administrativa	—	—	4	18		
						4	18
	IX. Fundatiunea Timoteiu Cipariu.						
27	Dotatiunea fondului Asociatiunei	—	—	13	34		
28	Dotatiunea societatii teatrului	—	—	6	66	20	—
	X. Fundatiunea G. B. V.						
29	Taxa administrativa	—	—	33	—		
30	Fundatoriului restulu	—	—	147	—	180	—
	XI. Fundatiunea Pop Maior.						
31	Taxa administrativa	—	—	12	98		
						12	98
	Suma totala	—	—	—	—	3523	44

si cultur'a poporului român, ținuta in Sibiiu la 16 Augustu 1887.

Dr. I. Cristianu m. p.,
secretariu al II-lea.

ad. Nr. 368/1887.

Consemnarea

de stipendiatii si ajutoratii dela adunarea generala din Alb'a-Iuli'a tinuta in 8 Augustu 1886 pâna in 28 Augustu 1887.

Teodor Vandor	din fundatiunea Galiană	cu . . .	60 fl.
Iónu Ratiu	" "	Dobâca " . . .	50 fl.
Iónu Radu	" "	Riureanu " . . .	40 fl.
Victori'a Filipescu	dela Associatiunea transil.	. . .	60 fl.

Dela societatea „Transilvania“ din Bucuresci:

Aurelu Popu	invetiaceleu de pantofariu	25 fl.
Mateiu J. Jig'a	" " masariu	25 fl.
Vasilie Buteanu	" " dubelaria	25 fl.
Liviu Crisianu	" " tipografia	25 fl.
Nicol. Culceriu	" " cismariu	25 fl.
Iuliu Popu	" " faurie	25 fl.
Iónu Turcu	" " rotarie	25 fl.
Iónu Popu	" " pantofariu	25 fl.
Iónu Opreanu	" " faurie	25 fl.
N. Celegradeanu	" " "	25 fl.
George Rusu	" " masariu	25 fl.
Pamfilie Musa	" " templaria	25 fl.
Pavel Jurca	" " croitoriu	25 fl.
Nicolau Pora	" " cismasiu	25 fl.
Romulu Lang'a	" " masariu	25 fl.
Petru Câmpeanu	" " pantofariu	25 fl.

ad Nr. 368/1887.

Conspectu

alu membriloru in sinuati dela adunarea generala din Alb'a-Iuli'a (8 si 9 Augustu 1886 pâna 28 Augustu 1887.)

a) Ca membrii pe viatia: Brote Eugenu, cassariu in Sibiiu; Romanu Toma sen. economu Sebesiulu inferioru; Baritiu Octavianu, profesoru in Naseudu; Lascu George, proprietariu in Ampoiti'a.

b) Ca membrii ordinari: Cristea Vasiliu, preotu in T. Sarvadu; Barnuti Demetriu, notariu in Halmagi; Lontiu Patriciu, preotu in Silvasiu; Sajtosi Vasiliu, proprietariu in Csomaköz; Cãdea Ioan, protopopu in Avrig; Rosca Dr. Remus, asesoru in Sibiiu; Prie Costandinu, preotu in Sacadate; Cimponeriu Atanasiu, jude reg. si avocatulu in Sibiiu; Baritiu G. Ieronimu, oficialu la Albina in Sibiiu; Balasiu Radu, oficialu la Albina in Sibiiu; Popu Ioanu de Galatiu, avocatulu in Sibiiu; Popa Ioanu, avocatulu in Sibiiu; Lucuța Pantilemonu, c. r. cap. in p. in Sibiiu; Romanu Costandinu Ioanu, primariu in Sebesiulu inferioru; Ivanu Georgiu, notariu in Sebesiulu inferioru; Tatar Ioanu, primariu in Sebesiulu superioru; Pópa Isaia, clericu si docente in Ognã; Barcianu P. Sabinu, profesoru in Sibiiu; Bes'a Pavelu, preotu in Borgo-Prundu; Negrea Gligore, perceptoru in Fagarasiu; Dan Iuliu, protopopu in Fagarasiu; Dr. Popu Stefanu, medicu in Fagarasiu; Duvlea Ilarianu, avocatulu in Fagarasiu; Maieru Gli-goru, jude reg. in Fagarasiu; Micu Dr. Andreiu, avocatulu in Fagarasiu; Dejenariu Ioanu, contabilu in Fagarasiu; Necsia

Stefanu, controloru in Fagarasiu; Munténu George, diriginte in Vistea infer.; Pavelu Alesandru, concipistu in Fagarasiu; Metianu Aldulénu, pretoru in Arpasiulu inferioru; Negrea Laurianu, arendatoru in Sãmbat'a inferióra; Aronu Ioanu, docente in Brasiovu; Popenciu Iacobu, vice not. comit. in Fagarasiu; Munténu Eftemie, ospatariu in Sibiiu; Hodosiu Enea, profesoru in Sibiiu; Ungurénu Emanoilu, avocatulu in Timisió'a; Rehau, comuna politica; Pianulu inferioru, comuna politica; Ghibu Simionu, preotu in Pianulu superioru; Munténu Ioanu, avocatulu in Alba-Iuli'a; Albini Septimiu, profesoru in Sibiiu. Lucaciu Petru, secretariu la societatea de mine „Concordia“ in Abrudu; Butalani Petru, economu in Șasa; Nicóra Petru, economu in Lupsia.

ad. Nr. 368/1887.

Consemnarea

membriloru asociatiunei transilvane pentru literatur'a romãna si cultur'a poporului romãnu, cari au repozatu dela adunarea generalã din Alb'a Iuli'a tinuta la 8 Augustu 1886.

Irimia Circa in Bucuresci, Clemente Lupsiai in Rodna-vechie si P. A. Vlassa, v.-protopopu in Indolu *).

Conspectulu

cartiloru intrate la bibliotec'a Asociatiunei transilvane in trimestrul Aprilie — Iunie 1887.

1. Magyar tudományos Akademia:
 - a) Értesítője 1—3 szám XXI év. f. (1887)
 - b) Értekezések a történelmi tudomány köréből XIII/6
 - c) Értesítő, math. és természettudomány V/6.
2. Biblioteca nazionale centrale di Firenze:
 - a) Bolletino delle pubblicazioni italiane 1887 Nr. 32, 33,
 - b) Tavalo sinotica delle publ. italiane nel 1886.
3. Biblioteca nazionale centrale Vittorio Emanuele di Roma:
 - a) Bollettine delle opere moderne straniere vol II Nr. 1,
 - b) Indice alfabetico delle opere 3 fasc.
4. Academi'a romãna, Bucuresci:
 - a) Etymologicum magnum Romaniae I/4.
 - b) Hurmuzachi E. documente privitoare la istori'a Romaniloru v. I. (1199—1345).
5. Dimiauu C. Stuparitul, Brasiovu 1887.
6. Munkácsi B. Dr. Votják népköltészeti hagyományok Budapesta 1887.
7. Aurelianu P. Econom'i'a nat. revista IX Nr. 18. 19.
8. Protocolulu conferintiei aleg. rom. din cerc. Lugosiu, Fagetu si Zorlentiulu mare (1884).
9. Popescu I. Psihologi'a empirica sau sciinti'a despre sufletu intre marginile observatiunei, edit. II. Sibiiu Bucuresci 1887 donat. autor. Sibiiu, in 30 Iunie. 1887.

Dr. I. Crisianu m. p.,
bibliotecariu.

* Daca cumva voru fi repausatu si altii dintre membrii, nu se póte scí, din cauza cã cei mai de aprópe ai loru nu anuntia pe Comitetu.

Bibliografia.

*(Carti scolare admise.) Inaltulu ministeriu ung. de culte si instructiune publica, cu ordinatiunea sa Nr. 21,817, a admisu in principiu cartile de lectura compuse de dlu Vasile Petri si adeca:

1. „Nou Abcdariu romănescu“ si

2. „Legendariu sau carte de cetire pentru scólele poporale, partea I, pentru alu 3-lea si alu 4-lea anu de scólă.“ indigitându modificările de introdusu in ele la procsim'a editiune si celu multu in decursulu urmatoriloru 2 ani de scóla (1887—8 si 1888—9), ér pâna atunci cartile suntu admise chiaru si in compunerea loru de astadi. Scirea acésta va interese pe toti acei invetiatori si barbati de scóla, cari au introdusu sau voru a introduce in scóla aceste carti de lectura, pe cari insusi inaltulu ministeriu ung. de culte si instructiune publica le-au numitu „methodice“.

— „Romänische Revue,“ pol. lit. Zeitschrift. Direction: Resicza, Banat. Herausgeber Dr. Cornelius Diaconovich. Heft VIII. pro August 1887 (III. Jahrg.) Inhalt: Die gr.-or. romänische Kirche in Ungarn und Siebenbürgen. — Rundschau. (Die Romänen hüben und drüben. — Vom Culturverein. — Sachsen und Romänen. — Die romänische Nationalität im ungar. Staate. — Der Ausflug des ungarischen Schriftstellervereins nach Siebenbürgen. — Irredentistisches.) — Dunare Voinicul. Eine romänische Volkssage, erzählt von P. Ispirescu, deutsch von Alexander Diaconovich. — Geographisches über Siebenbürgen, die Moldau und die Walachei aus dem Jahre 1597. — Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos. (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum.) Von Sim. Mangiuca. (Forts.) — Literatur. „Die romänischen Gesetze und ihr Nexus mit dem byzantinischen und slawischen Recht“ von Dr. J. L. Pic. — „Zur Geschichte der Bucovina“ von Dr. D. Onciul. — „Pädagogicum in Arad“ von J. Vuia).

Se mai afla de vendiare si se potu avea prin librari'a Wilh. Krafft in Sibiu cu pretiuri fixe:

— Georgie Lazaru si scóla romana memoriu de P. Poenariu si G. Sion membrii ai academiei. Bucuresci 1871 40 cr.

— Memorialulu reprezentantiloru alegatoriloru romani adunati la Sibiu in a. 1881 publicatu in patru limbi, pretiulu in fiacare limba scadiutu la 80 cr. (2 lei n.).

— Actele conferintiei electorale a reprezentantiloru alegatoriloru romani, tinuta in Iunie 1884. 50 cr.

— Raportulu lui Avramu Iancu despre faptele bellice din a. 1848/9. 40 cr. v. a.

— Raporturile prefectiloru Simionu Balintu si I. Axente Severu din anulu 1884/9. Pretiulu 40 cr.

— Istori'a regimentului II. granitariu romanescu din Transilvani'a de G. B. 40 cr. v. a.

— Dictionariu ungurescu-romanescu de G. Baritiu, 41 cöle tiparite. 3 fl. v. a.

Diverse.

Schönes Kind*)

O! holdes Kind gib Kunde
Vom Land', das dich gebär
Mit lächelnd süssem Munde
Mit Aeuglein lieb und klar.

Welch vielbeglückter Engel
Bracht' aus dem Himmel dich!?
Auf diese Welt voll Mängel
Als Fremdling! her, o sprich!

Ein Lichtbild voller Helle
Bist du, in gold'nem Glanz
Des ew'gen Glückes Quelle,
Erlösungselgel ganz!

Vom Himmel stiegst du nieder!
Und deiner Stimme Ton
Bringt Trost, wie frömmе Lieder
Wenn bange Stunden droh'n!

Aus dem Romänischen des W. Alecsandri übersetzt.

Hermannstadt am 7 Juli 1883.

Eugen Müller.

Traductiune unguresca a poesiei lui Vasilie Alexandri.

A latin népfaj éneke**).

Irta: Alexandri Vazul.

A latin népfaj a királynő
A népek közt, kik itt nagyok;
Dics-csillagot hord homlokán ő,
Mely mindenkorra főnragyog.
Rendeltetése: csak előre
Hatolva lépni nagyszerűn,
Elől megy ő, — népek vezére, —
Nyomán világot szórva hűn.

*) Cu parere de reu observamu la acésta traducere nimerita, că publicarea ei a intardiatu pâna acum din cause independente de noi. De altmenea ea érá destinata dela inceputu pentru „Observatoriu“, care inse prea era incurcatu in luptele politicei militante, de regula atátu de prosaice, lipsite adesea de sentimentulu frumosului, încátu alaturea cu ea poesi'a sémena a ironia. Suntemu recunoscatori ilustrului domnu Müller pentru acésta atentiune precumu suntemu si la alti compatrioti sasi, cari inaltati mai pre susu de luptele politice, simtu placerea de a se ocupá in modu impartialu si de mersulu literaturiei romane.

Redactiunea „Transilvaniei.“

**) Rass'a latina s'a mai tradusu si de altii in limb'a magiara, none inse ni se pare că acésta traductiune a dlui Rápolyt este un'a din cele mai nimerite. Dsa ni-o tramisese pentru „Observatoriu“ într'unu timpu in care lucrari literarie nu incapeau in acelu diariu imbulditu pe atunci fórte tare de cestiuni politice.

A latin népfaj deli szűzlány,
Édes búbája elragad;
Az idegen, őt látva utján,
Térdre borúl a vágy miatt.
Ő fürge, szép, s mosolyg' örökre,
Felhőtlen, enyhe ég alatt;
A ragyogó nap az ő tükre,
S fürdője tenger, — hab-smaragd.

A latin faj dús minden kincsben
Amik e földön termenek,
S a többi nép-testvérrel minden
Jávat örömmel osztja meg.
De rettentő, ha gyúl haragra,
S megváltó karja bárkiért —
Lesújt a durva zsarnok hadra,
S ha küzd ön-dicsőségért.

Midőn a szent bíró előtt majd
A végítélet napja kél,
S megkérdik ottan a latin fajt:
„A földön, szólj, — te mit tevé?”
Fehangon ő felel eképen:
„Uram! ott lent, minden felek
Csudálattal betelt szemében:
Én téged képviseltelek!”
Brassó, 1878 Julius 30-án.

Rápolty Károly.

Bradul la morti.

E datin'a la Cugiru lãnga Orascia, cá la mormentulu unui fecioru sè se implãnte unu braduiu, care se aduce dela munte cu multa ceremonie, de cátra feciori si fete mari imbracati cá de serbatóre. Acelu braduiu ilu imbraca cu flori, si in cój'a lui se taia diferite figuri: apoi ilu iau cáti-va feciori pre màni, ér' fetele vinu indereptu cántãndu si tinẽndu-se cu màni pre dupa capu.

Pre drumu se cánta:

Bradule, bradule,
Ce rëndu ai avutu,
De te-ai scoborit
Dela locu pietrosu,
La locu marghelosu?
Eu rëndu nu-amu avutu
Da la mene oru venitu
Patru cincii voinici,
Toti cu capulu голу,
Si toti cu topóra,
Toti se me dobóra,
Pãna m'au taiatu
Mioru totu fluieratu,
Si s'an laudatu,
Cã ei m'oru sãdi
La mijlocu de satu.
La celu locu chitãtu.
La lipa fantãna
Unde-i apa buna,

In cõrnu de gradina.
Da ei m'au saditu
La capu de voinicu,
La celu locu jalnicu.
Bradule, bradule,
Nu te superã,
Cã voinicu-mi are
Unu dulce de taica
Si o dulce maica
Si frati si sorori,
Veri si verisióre,
Se voru adnã
Si te-oru lacramã,
De nu tei uscã.

(Dupa totn rëndulu se repetiesce Bradule bradule nu te superã.)

In casa se cánta:

Voinice, voinice,
Nu-mi place, nu-mi place,
Ce nevasta mi ai.
Inalta minunata,
Inalta si subtire,
Crescuta 'n padure,
Taiata 'n secure.
Voinice, voinice.
Nu-mi place nu nu!
Cu ce-i imbracata,
Cu haina uscata.
Voinice, voinice,
Nu'mi place nu, nu,
Cu cei invelita,
Cu frandia increþita.

(Dupa fie-care rëndu se repetiesce Voinice, voinice etc.)

I. P. Ignatu.

Scól'a superióra de fetitã din Sibiiu.

(Continuare din Nr. 13—14)

Transportu din Nr. 13—14: 7857 fl. 42 cr., 200 fl. in obligatiuni, 932 fl. 43 cr. in libele de depuneri.

Pentru scól'a de fete au mai incursu:

Pe list'a Nr. 4. (Colectoru Dl. Partenie Cosm'a, directoru la institutul „Albin'a") dela domnulu Dr. Ioanu Majoru, avocatulu in Lugoj, sum'a de 100 fl. v. a.

Prin Domnulu (Colectoru Gregoriu Serbu, parochu in Teusiu) dela Gregoriu Serbu, parochu 1 fl.; Efremu Ratiu, primariu 2 fl.; N. N. Spiritu romanescu 1 fl.; Balanu, serginte 1 fl.; Iacobu Lucaciu, curatoru 1 fl.; Vasilie Ratiu, proprietariu 1 fl.; Ioanu Teusianu 1 fl.; M. Turturẽnu, investiatoriu 1 fl.; T. Radu, studentu 20 cr.; Stefanu Pop'a, proprietariu 20 cr.; toti din Teusiu; dela Aronu Boieriu, vice-protopopu in Aiudu 1 fl.; si Aureliu Piposiu, studentu universitar in Alb'a-Iuli'a 60 cr. cu totu pe list'a Nr. 183 11 fl. v. a.

Sum'a totala fl. 7968 42 cr.; in obligatiuni 200 fl.; in libele de depuneri 932 fl. 43 cr.

Comitetulu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.